

B. M. II, 106.

3400 2100

II R
1618

n. 247 6. GERARDI von Stöcken, v. I. D.
ET INSTIT. IMPERIAL. PROF. PVBL.

COMMENTATIO IVRIS PVBLICI
DE
PRECIBVS PRIMARIIS
IMPERATORIS

IN CELEBERRIMA
ARGENTORATENSIVM VNIVERSITATE

D. VIII. NOVEMBR. c19 19c LXXIII.

PVBLICE VENTILATA.

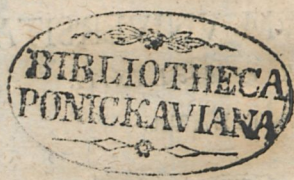

LIPSIÆ
EX OFFICINA LANGENHEMIANA
C19 19CC XXXIII.

212
A.A.M.
ERARDI

IMPERATORIS
FREDERICI PRIMARI

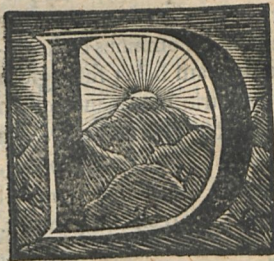

DISSERTATIO JURIDICA,
JUS PRIMARIARUM PRE-
CUM, QVOD IMPERATORI
COMPETIT, QVAESTIONIBUS ALIQVOT
BREVITER COMPLECTENS.

QVAESTIO I.

An, & quid jus primariarum Precum sit?

I.

Ari jus primariarum Precum in Im-
perio nostro, constans omnium,
qui ad Jus Publicum commentati
sunt, opinio est, testaturque ex-
perientia, rerum magistra. Quia
materiam hanc esse gravem, quo-
tidianam & de tempore, asserit Dn.
Hermannus Hermes *in Fascic.
Jur. Publ. cap. 11. de jurib. re-
servat. & regal. &c. num. 72. in fin.* neque tamen omnibus
peræque notam, Marq. Freher. *in Not. ad P. de Andlo lib. 2.
cap. 6. in voc. Receptus in fratrem pag. 179.* Dicuntur pri-
maria Preces non, quasi primo petentibus concedantur, uti
nonnulli volunt, autoritate Abbat. Urspergensis *in Vita Otto-
ni. IV.* Vid. Tob. Paurmeister, *de jurisd. lib. 1. cap. 4. num. 42.*
Dan. Otto *in Jur. Publ. cap. 16. p. 536.* Joh. Henr. Stamler *de
Reservat. Imp. §. 51. in pr.* Dn. Ahasv. Fritsch, *de imperial.*

primariar. Precum jure cap. 1. n. 3. Dn. Casp. Ziegler in Nor. ad Insit. Lancelotti lib. 1. tit. 26. in fin. sed quod ipse Imperator pro aliis intercedat, uti ex formulis infra thes. 11. 19. & seq. constare poterit. Unde etiam primariae dicuntur, vel ob personam Imperatoris, vel ob effectum excellentiorem, quod ultra modum vulgarium precum necessitatem quandam inferant. vid. infr. thes. 32. Germanice dicuntur Panisbrief, fortassis inde, quod per ejusmodi Preces præbendam vel beneficium aliquod ad meliorem vitæ sustentationem obtineat Precepta. Dicuntur etiam Vor- und Präsentation - Schrifften um Layenpfünde. Vide Gl. in l. fin. §. 3. in voc. panes civiles. C. de quadr. præscript. P. Matth. Wehnerus in Observ. Pract. in voc. Paniebrief. & ibid. Joh. Jac. Speidel. in Observat. lit. P. n. 4. & in Addit. ad Mart. Rumelin. dissertat. ad A. B. part. 1. dissert. 4. thes. 17. Dn. Phil. Andr. Burgoldensis, vel potius Oldenburger. in Notit. Rer. Imper. part. 2. discurs. 11. membr. 2.

II. Definitur a Variis varie: a Gerl. Buxtorfo, potestas, qua Imperatores in qualibet Ecclesia Germaniæ unum ad beneficium Ecclesiasticum præsentare, & ut is recipiatur, jubere possunt. ad A. B. th. 65. lit. b. a Joach. Clutenio: potestas, per quam Imperator ex antiqua consuetudine in omnibus cathedralibus Ecclesiis & monasteriis per Germaniam habet suffragium & facultatem, unum Canonicum pro arbitrio nominandi, quem Collegium recipere debeat. in Sylloge Rer. Quotidian. th. 19. a Georg. Brautlacht: jus, quo Imperator vel Rex Romanorum, ut & Imperii Vicarii, in qualibet Ecclesia Germaniæ unum ad beneficium Ecclesiasticum præsentant, ac ut recipiatur, jubent. in Epitom. Jurispr. P. lib. 4. c. 5. thes. 11. a Theod. Reinking. jus, cujus vigore benemeritis vel aliis personis idoneis Imperator primarias preces super beneficiis primo vacaturis in Ecclesiis Germaniæ conferre potest. in Regim. Secul. & Ecclesiast. lib. 3. class. 1. cap. 9. n. 56.

III. A Christoph. Besoldo definiuntur; quarum vigore Imperator coronatus, ex antiqua consuetudine in omnibus cathedralibus Ecclesiis atque etiam monasteriis per Germaniæ regnum suffragium habet atque facultatem unius Canonici pro arbi-

arbitrio nominandi. *in Dissert. de Majest. sect. 2. de Ecclesiast. Majestat. Jure cap. 4. n. 3. Add. Eund. in Thesaur. Pract. lit. P. n. 45. in voc. Primariæ Preces versf. Primariæ. a Jac. Lampadio*: jus Imperatoris, quo integra est Cæsari in Ecclesiis primo vacantis beneficii conferendi potestas. *in Rep. Romano-German. part. 3. cap. 11. th. 46. a Just. Sinold. Schutzio*: jus, quod Imperatori jure Majestatis in qualibet Germaniæ Ecclesia ad beneficia præsentandi aliquem competit, quæcunque illa beneficia fuerint. *vol. 1. J. P. disp. 5. th. 16. lit. c. a Dn. Theod. Sprengero*: jus primariarum precum est reservatum Imperatorium, vigore cujus Imperator in quolibet monasterio, ut & in omnibus cathedralibus & collegiatis Ecclesiis, in terris Imperii, unam ad beneficium Ecclesiasticum præsentare potest personam, tam in Augustanæ, quam Catholicæ religioni addictis. &c. *in Instit. Publ. lib. 1. cap. 6. § 7.*

III. A Dn. Hermer: jus primariarum precum est regale Ecclesiasticum, cuius vigore Imp. bene meritas vel alias idoneas personas ad beneficium primo vacaturum in Germaniæ Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis & regularibus Ecclesiis nominare potest. *in d. Fascic. Jur. P. cap. 11. n. 6. a Dn. Fritschio* potestas, vi superioritatis Imperatori competens, bene meritis vel aliis personis idoneis super beneficio Ecclesiastico, maiore vel minore, primum vacaturo promissionem faciendi. *in d. Tr. cap. 1. n. 9.* (ubi etiam aliorum definitiones proponit) & *in Manual. J. Publ. lit. P. n. 13. in voc. primariæ preces.* adde *Burgold. d. l. a Dn. Zieglero*: jus Imperatoris, quo integra est Cæsari in Ecclesiis primi vacantis beneficii conferendi potestas *d. l.* Nobis *jus primariarum precum est Regale Imperatoris, quo in singulis Capitulis atque monasteriis immediatis, per totum Imperium, ad certum beneficium Ecclesiasticum idoneum aliquem semel nominare, idque Collatoribus, simul atque vacaverit & a Precista rite acceptatum fuerit, eidem conferendum mandare potest*: quæ omnia ex iis, quæ postea dicentur, plenius constabunt.

QVÆSTIO II.

*An jus primariarum Precum sit
Imperatoris.*

V.

Qui jejune nimis de Imperatore nostro ejusque potestate sentiunt, si ex ignorantia vel odio aut invidia id faciant exteri; ignoscendum illis est; intolerabile autem, si a civibus Imperii idem profluat, quorum proh dolor! magna hodie feges est! Sunt, qui Capitulationem Cæsareæ Majestati detrachere putant; quod tamen recte negatur a Reinking. *lib. 1. class. 3. cap. 9. n. 8. & seqq.* Mart. Rumelin. *ad A. B. part. 1. diss. 3. tb. 18.* Joh. Liunn. *lib. 1. I. P. cap. 12. n. 36. & seqq. & ad Capitul. Imp. in Prolegom. sect. 2. & 9.* Bened. Carpzov. *ad L. Reg. German. cap. 12. in pr. & cap. 13. sect. 6. n. 19. & n. 28. & seqq.* Schutz. *vol. 1. Fur. Publ. disp. 4. th. 1. lit. f.* Dn. Sprenger. *in Instit. Jur. Publ. lib. 1. cap. 28. circa fin.*

VI. Nam & Pontificis Romani & Galliarum Regis omnium consensu illibata Majestas est & suprema potentia; uterque tamen certis legibus pro salute & utilitate publica sese obligant. De illo attestatur Dn. Sprenger. *d. 1. lib. 2. cap. 36. ibi:* „Proxima est electio (Pontificis), ad quam priusquam accedant, certa capitula concludunt, quæ subscribunt (Cardinales) & jurato de illis servandis, ubi unus ex illis ad dignitatem pervenerit, stipulantur. „Clarius *Onuphr. Panvinius:* Patres conclave ingressi diem integrum sequentem formandis legibus impendunt, ad sanam „R. P. administrationem maxime necessariis; quibus Patrum „quisque subscribens, jurejurando votoque promittit, obtemperaturum se illis, si Pontifex fuerit factus. *in Annot. ad Clement. V. Platina ap. Dn. Herm. Cowing. de Elect. Urb. VIII. & Innoc. X. in fin.* Hinc Cardinales ex justa causa Pontificem deponere posse dicuntur; multo magis eidem contradicere. *Vid. Autor des Cardinalschuts. cap. 7.* Exempla, quod Collegia Cardinalium quasi renitenti Pontifici se opposuerint, legi possunt ap. *Cardin. Ossatum epist. 43. 221. & seqq. junct. epist. 264.*

VII.

VII. De hoc ipse *Joh. Bodinus*, quod Rex Galliarum, etfi in sua causa, tanquam legibus solutus, judex esse possit, ob æquitatem tamen malit Magilstratum, quam sua judicia subire. Ita tamen, ut Regium nomen reticeatur, & Procuratorio nomine agatur; qui sedem quoque ad locum mutet, ne publicam sed privati causam agere videatur. *lib. 3. de Rep. cap. 6. n. 315.* Prudenter & nervose *Dionys. Gothofredus*: Jure Gallico Rex sibi jus non dicit, sed jus ei dicitur a Parliamentis; & ita nonnunquam causa cadit, indulgentiæ nonnunquam ab eo indultæ rejiciuntur: qua in re tantum abest, ut ejus Majestati quicquam detrahatur, ut eo nomine securiorem eam faciat. *ad l. un. C. ne quis in sua causa &c.*

VIII. De formulis jus jurandi, quo Rex Ordinibus se obstringat, agit *Bodinus d. l. lib. 1. cap. 8. n. 88. & seqq.* additque, quantum ad Imperii leges attinet, cum sint cum ipsa Majestate conjunctæ, Principes nec eas abrogare, nec iis derogare possunt &c. De inauguratione Ludovici XIII. *Barthol. Gramondus*: Hæc sacramenti formula ex ritu antiquo: *Promitto, me futurum posthac Ecclesiæ Catholicæ, Apostolicæ & Romanæ protectorem, abacturum ditione mea hæreticos, privilegia Ecclesiæ conservaturum, leges populis daturum ex æquo &c. lib. 1. Hist. Gallic. ad ann. 1610.*

IX. Nulla sane gens tam stupida ac barbara, quæ non Principes suos ad fidem & tutelam Regni jurandam inauguratione adegerit. Fr. *Hottomannus Disp. de feud. cap. 32. in med.* Inter gentes Christianas id vix controversum. *Reinking d. cap. 9. n. 21. & seqq.* *Limn. ad Capitul. Imp. in Prolegom. sect. 9. Carpz. d. sect. 6. num. 29.* Absurdum autem illis omnibus Majestatem denegare. Quin imo per Capitulationem potius conservatur Majestas. *Gothofred. d. l. uti eleganti similiter illustrat Limneus de candela, vitreæ capsulæ inclusa. d. lib. 1. de J. Publ. cap. 12. num. 36.* Adde *Grotium de J. B. & P. lib. 1. cap. 3. num. 16.* qui eodem modo desinere Imperium summum negat, etiam si is, qui imperatorus est, promittat aliqua subditis; æque ac si pater familias vel maritus uxori aut familiæ quædam concedat, quæ ad gubernationem domus vel familiæ pertineant. Neu-

Neutrum namque propterea maritali vel æconomica potestate privari &c.

X. Æque crassus error istorum est, qui ex imperio vel nihil vel parum redituum ad Imperatorem pervenire putant. Sunt qui olim 20. alii 60. tonnis auri reditus illos constituisse scribunt, sed, uti *Limneus* censet, liberaliori stylo. *lib. 2. cap. 10. n. 11. § 12.* Fortassis rectius alii non ita exiguos, sed maioris esse summæ. Dn. Schütz in *Colleg. J. P. vol. 1. disp. 5. th. 17. lit. a. Add. Limn. d. 1. in Addit. II.* Docere id poterunt vel sola Iudeorum tributa, qui propterea servi fiscales appellantur. *Limn. lib. 3. cap. 2. num. 48. § ibid. in Addit. II. et lib. 5. cap. 7. in Addit. I. num. 138. pag. 845.* Und auch alle Juden mit Leib und Gut in Unser Cammer gehörend und in Unserer gewalt und händen seyn, daß wir mit Unserer mächtigfeit damit thun und lassen mögen, was wir wollen &c. *§ ad Capitul. Carol. V. art. 23. in voc. andere gefälle. num. 7. § seqq.* quorum singuli tam fœminæ quam masculi, tam minores quam adulti, indistincte Imperatori noviter electo aureum præstare tenentur, qui *Cronsteuer* appellatur; & annuatim quoque aureum in festo incarnationis Domini, qui *Opferpfenning* vocatur. Vid. *Guil. Rodingus in Pand. Cameral. lib. 4. tit. 17. vers. Tertio.* *Limn. in d. Addit. II. ad lib. 3. I. P. cap. 2. num. 48.* Sed extra ordinem collectæ quoque illis imponuntur, in quibus ditiores egenis succurrere tenentur. *R. I. de ann. 1512. §. item Roding. d. 1. vers. Secundo.* quarum decimam partem Elector Moguntinus sibi vindicat. *Limn. lib. 4. J. P. cap. 7. in Addit. I. pag. 459. in fin.*

XI. Sicuti autem prius illud reservatum, uti vocant, Imperatoris ararium maxime juvat; ita hoc nostrum axioma de primariis Precibus autoritatem illius adauget; quippe quo bene-meritis absque ullo incommodo præmia elargiri opima potest. Ita *Wehnerus*: Panisbriefe. sind die Vorschristten umb Layenpfründe und præsentation schrifftten eines Keyser auf ein Gotteshaus, umb eine Pfründe zur Küchen und Keller einem alten Diener ic. et paulo post. Als wann ein Keyserl. alter Trabant, Hetschier oder ein alter wohlverdienter Diener vom Keyser eine solche vorschrist umb Layenpfründ oder panis-brief, an eines Stiffts

Stifts Abt, Probst, Dechant, Kloster oder Stift, so von demselben zu Lehen gehen, ausbringt und ausgebeten hat, in vörnehmung und hoffnung in denselben Clöstern oder Stifften, zu ihrer enthaltung, Pfründe oder Leibgedinge damit zu erhalten. *in Obs Praef. lit. P. in voc. Paris-briefe xc. & Adam Keller: Exiltimo Imperatori in Germania ratione universalis protectionis Ecclesiarum jus competere, emeritum aliquem palatinum & veteranum Curialem coenobiis alendum destinandi, einen Provisorem in ein Gotteshaus zu verordnen. de Offic. Juridico-Politic. lib. 2. cap. 13. num. 21.*

XII. Et jus illud extra omnem controversiam Imperatori, praeter *supra thes. 2. & seqq. & infr. thes. 15. & seqq.* allegatos, etiam ab aliis laudati Authores tribuunt, Nic. Boerius *part. 2. decif. 32. n. 8.* Quintil. Mandosa *ad Regul. u. Cancellar. quæst. 13. num. 8.* Johan. Azorius *lib. 10. Inst. Moral. part. 2. cap. 7. vers. Quinto.* Rota Romana *Decif. 841. in pr. in antiq. P. Gregor. Tholosan. lib. 17. Syntagm. c. 7. n. 21.* Joach. Stephan. *de jurid. l. 4. c. 12.* Christoph. Lehmannus *in Philyra A. B. ad tit. 5. conclus. 6. quæst. 2.* Valent. Riemer. *in dissert. de Veter. Magistrat. & hodiern. jurid. Sect. 2. posit. 6.* Facit textus in I. P. *Osnabrug. artic. 5. ibi: Ubi. S. Casarea Majestas jus primariarum Precum exercuit, exerceat etiam impostorum; dummodo decedente A. C. addicto in ejus Religionis Episcopatibus A. C. addictis ad normam statutorum & observantia idoneus precibus fruatur: in mixtis vero ex utraque religione sive Episcopatibus sive aliis locis immediatis Precibus primariis presentatus non gaudeat, nisi beneficium vacans religionis confors possederit.*

XIII. Neque hic distinctionem facimus inter Imperatorem & Regem Romanorum, qui mortuo Imperatore ab Octovitis legitime fuerit electus. Nam hic statim atque electus est electionemque acceptavit, pleno jure administrat. Paurmeister. *lib. 2. cap. 4. num. 5. Add. infr. th. 41. uti & ante A. B. per Lud. Bavarum Imp. in Comitibus constitutum. Vid. th. seq.* Alia ratio, si R. Romanorum vivo Imperatore designetur; quippe cui nec jura Majestatis, nec ullam aliam potestatem sine mandato Imperatoris exercere licet. *Vid. Capitulat. Rud. II. art. 32. ibi: Wir sol-*

len und wollen Uns auch keiner Regierung, noch administration im H. R. Reich weiter oder anders unterwinden, dann so viel uns dessen von R. M. gegönnet und zugelassen wird; daß wir auch Zhr. R. M. die zeit ihres lebens an ihrer hoheit und würden des Keyserthumbs keine irrung oder eintrag thun sollen und wollen. Paurmeister *d. l. cap. 5. num. 12.* Limn. in *Annotat. ad d. art. Capitulat. Rud. II. pag. 524.* Carpzov. in *Prax. Crimin. part. 1. quest. 41. n. 52. & seqq. & ad L. R. German. cap. 11. sect. 4. & 5.* Dn. Fritsch. *de jur. prim. Prec. cap. 3. num. 4. Add. infr. tb. 47.*

QVÆSTIO III.

An Imperator jus illud a Pontifice habeat?

XIV.

Pontificem Romanum sibi in Imperatores reliquosque Principes Christianos Imperium arrogare, tralatitium est; quod tamen illi minime concedunt, sed solum Deum atque ensen superiorem agnoscunt Matth. Stephan. *de juris d. lib. 3. part. 1. cap. 3. num. 13.* Reink. *lib. 1. class. 3. cap. 7. in pr.* Dn. Becker in *Synops. lib. 2. cap. 4. circ. pr.* In Germania jam ab ann. 1338. communi consensu Statuum in Comitibus Coloniensibus decretum est, Imperium minime dependere a Pontifice; qui contra asserat, omni dignitate, privilegio ac feudo esse privandum & pro reo lætæ Majestatis habendum. Vid. Reinking. *d. lib. 1. cl. 2. cap. 4. num. 2. et seqq.* Ioh. Wurmser. *Exercit. 1. J. P. quest. 10.* Ipsa constitutio extat ap. Reinking. *d. l. & Goldast. tom. 1. Constit. Imperial. ad ann. 1339. Add. infr. tb. 42.* Hinc gravissimæ difficultates subortæ, cum Illustrissimus Princeps, Dn. Johannes Antonius ab Eggenberg, nomine Ferd. III. Imp. Augustissimi ad Urbanum VIII. missus esset, ut *solitam observantiam* exhiberet; Pontificiis *obedientiæ* juramentum exigentibus. Adeo enim intrinque obfirmati fuere animi, ut Cæsarei potius a sumptuosissima legatione, cujus similem Roma ab immortalis tempore non vidit, re infecta discedere, quam hisce inusitatis terminis Imperio Cæsareæque Majestati aliquam subjectionis labem aspergere mallerent. Res tandem ita composita, ut Pontifici ver-

bq

bo obedientie; Legatus vero *observantia* in suis Orationibus uterentur. Dn. Becker. *d. cap. 4. n. 2.* Dn. Sprenger. *in Instit. J. P. lib. 1. cap. 4.* Add. Limn. *lib. 5. cap. 7. in Addit. I. p. 858.* & Paurmeist. *lib. 2. de jurisd. cap. 4. num. 5. & infr. d. th. 42.*

XV. Cæterum an primarias Preces Imperator jure suo, an vero beneficio Pontificum habeat, controversatur. Posterius affirmare creditur *Guil. Durandus sive Speculator*, ibi: Item nota, quod Imperator habet privilegium, quod ego vidi bullatum, quod in qualibet Ecclesia Alemanniæ possit facere unum recipi &c. *In Speculo lib. 4. part. 3. de præbend. & dignitat. in §. restat. num. 7.* ubi *Joh. Andrea* Adverte, ait, quod istud privilegium, de quo etiam scripti *in decret. Is cui. cod. tit. lib. 6.* Imperatori non dat collationem, sed potestatem faciendi recipi; unde solent dici tales, *Recepti ad primarias preces Imperatoris in Addit. ad d. l. lit. c. Vid. infr. th. 67.* Adde quoque Ant. Corset. *de potest. Reg. part. 2. num. 9. & 10.* Restaur. Castald. *de Imperat. quæst. 100. num. 14. & seq.* Aperte *Gailius*; Hinc apparet, valere Cæsareas Preces primarias super beneficiis primo vacaturis; quas Pontificis indulto & privilegio Cæsar benemeritis vel aliis personis idoneis conferre consuevit &c. *lib. 2. Obs. 155. in fin.* Ita sentiunt quoque Petr. Syringius *de Pac. Religios. lib. 31.* Stephan. Gratian. *disceptat. forens. cap. 418. num. 1. & 14.* Math. Stephani *de jurisd. lib. 2. part. 1. cap. 1. memb. 1. num. 16. & seqq. & lib. 3. part. 1. cap. 4. num. 18. & seqq.* Besold. *in Thesaur. Practic. lit. P. num. 45. in voc. Primariæ Preces. vers. Primariæ.* Lampad. *de Rep. R. Germanic. part. 3. cap. 11. num. 46.* Mart. Rumel. *part. 1. diss. 4. ad A. B. thes. 17.* & plurimi alii ap. Buxtorfium *ad A. B. thes. 65.*

XVI. Omnem scrupulum eximere videtur Dn. *Joh. a Cbo-kier*, quondam Canonicus & Vicarius Generalis Leodiensis, ut & Abbas Secularis Vifetenfis (cujus ut & fratris *Erasmi* celebre inter Literatos nomen,) qui ipsum indultum Pontificis Pauli V. ann. 1620. Ferd. II. concessum exhibet, & in quinque sectiones divisum scholiis suis & additionibus illustravit; quod ita incipit: *Paulus Episcopus, servus servorum DEI, Charissimo filio Ferdinando Romanorum Regi illustri, in Imperatorem electo, salu-*

tem & Apostolicam benedictionem! Cum post factam de persona Tua per S. R. I. Principes Electores in Regem Romanorum electionem ac per Nos pro universae Reip. salute confirmatam, nuper Nobis significaveris, Te summopere desiderare, personas Tibi gratas & acceptas, gratia & munificentia aliqua, beneficia Ecclesiastica consequi posse. Nos, &c. Et paulo post, verum etiam, tanquam ipsius Ecclesiae legitimus pugil & athleta Te adversus Schismaticorum & Hereticorum Turcarum tyrannum, ac fidei & Christiani nominis hostes, insanias & furores spiritualiter & temporaliter armaris, & in dies arma hujusmodi jugiter exequeris; ea Tibi favorabiliter concedamus, quae Tua Celsitudini cedant ad honorem & per quae eisdem benemeritis personis Te munificum reddere possis, ope auctoritatis Apostolicae, exhibitione gratiarum &c. d. l. sect. 1. in pr. & ex eo Wollfg. Sigismund. a Vorburg. in *Parat. iur. Can. class. 8. tit. Preces Primar. Imperator. p. 697. Add. infr. tb. 39.*

XVII. Contrariam sententiam defendunt Bernard. Graveus *lib. 2. concl. Pract. 155. Consid. 1. n. 3. Dominic. Arumæus Discurs. 3. ad A. B. tb. 35. Joach. Clutenius in Sylloge Rer. Quotid. tb. 19. lit. b. Reinking. de Reg. S. & E. lib. 3. class. 1. cap. 9. n. 57. & cap. 1. n. 14. Tob. Paurmeist. de iurisd. lib. 1. c. 4. n. 44. & seqq. Add. Keller de offic. Iurid. Politic. lib. 2. cap. 13. n. 2. Dan. Otto in Dissert. de J. P. cap. 16. p. 558. Casp. Klock lib. 1. conf. 4. n. 20. & seqq. Carol. ab Hagen. in Inst. J. P. lib. 3. cap. 3. num. 13. Georg. Braudl. in Epit. Jurispr. Publ. lib. 4. cap. 5. tb. 11. Bened. Carpzov. de L. R. Germ. cap. 11. sect. 15. n. 22. Jo. Linn. in J. P. lib. 2. cap. 9. n. 3. & seqq. Speidel. in Addit. ad Rumelin. d. 1. Dn. Schutz in Colleg. I. P. vol. 1. disp. 5. tb. 16. lit. C. & vol. 2. disp. 4. tb. 13. circ. fin. Dn. Fritsch in Tr. de jure primar. Prec. cap. 2. n. 10. & seqq. & in Manual. lit. P. in voc. Primar. Precum jus n. 13. Dn. Burgold. d. l. Dn. Sprenger d. l. lib. 1. cap. 7. & lib. 2. cap. 4. Dn. Joh. Otto Tabor de Regim. Imperant. Ecclesiast. sect. 2. tb. 2. in fin. Dn. Hermes d. l. cap. 11. n. 8.*

XVIII. Cui opinioni calculum quoque nostrum adjicimus. *arg. can. hinc est. 39. ibi: sive regali provisione. caus. 16. quest. 1. Fac. can. nunc vero 20. caus. 9. quest. 3.* Constat enim summo Princi-

Principi regimen Ecclesiasticum quoque jure merito competere. *Deut. 17, vers. 19. Josuæ I, vers. 8. ad Rom. 13. in pr. Nov. 69. in præfat. Nov. 30. cap. 9. §. 1. Nov. 113. cap. 1. can. res autem 21. caus. 23. quest. 5. quod nec Imperatores nostri dissententur. R. I. de ann. 1530. §. Auf solch unser. ibi: wie uns als Röm. Christlichem Keyser, Obristen Vogt und Schirmherrn der heil. Christlichen Kirchen von Ampts wegen, unserm Gewissen nach, gebühret. &c. R. I. de ann. 1544. §. Erstlichen. ibi: in massen dann wir in Krafft unsers Keyserl. Ampts zu befördern schuldig &c. & ibid. §. derhalben. R. I. de ann. 1545. §. Diweil aber. R. I. de ann. 1548. §. Nachdem auch. Vid. Reinking. d. l. class. 1. cap. 1. n. 4. & seqq. Dn. Tabor d. l. th. 6. & seqq. Dn. Fritsch. d. l. n. 74.*

XIX. Faciunt huc antiquissimæ Imperatorum formulæ, in quibus nulla mentio Pontificis, qualis est Rudolphi I. de an. 1273. RUDOLPHUS DEI GRATIA Romanorum Rex & semper Augustus, honorabili in Christo devoto Abbati &c. gratiam suam & omne bonum! *Cum ex antiqua & approbata ac a divis Imperatoribus & Regibus, in clita recordationis, nostris Antecessoribus, usque ad Nos producta consuetudine quælibet Ecclesia in nostro Imperio Romano constituta, ad quam beneficiorum Ecclesiasticorum pertinet collatio, super unius collatione beneficii Precum nostrarum primarias admittere teneatur; Devotionem Tuam rogamus, quatenus huic Clerico de Ecclesiastico beneficio, quod ad Tuam collationem attinet, ob reverentiam S. Imperii & nostram, si quod vacat in præsens, vel quam primum vacaverit, studeas liberaliter providere; taliter faciens, quod Devotionem Tuam Nostra Serenitas debeat merito commendare, & ad tua justa desideria facilis inveniri. Datum Regni nostri anno primo. ap. Joh. Naucler. generat. 43. in fin. Chokier d. l. in Proem. n. 11. Goldast. tom. 3. Constitut. Imperial. ad ann. 1273. p. 406.*

XX. Pertinet huc quoque formula Caroli IV. de ann. 1353. 6. KL. Decembris ad Præpositum & Convantum Canonicorum Regularium Monasterii in Revengersburg, Ordinis S. Augustini, Moguntinæ dioceseos, pro Petro Conradi de Dylle, Presbytero directa; in qua gratiam illam a Deo sibi & non solum ex an-

„*tiqua consuetudine, verum etiam jure competere profitetur, ut*
 „*in quolibet Monasterio in Imperio constituto, ex coronationis*
 „*sux solenniis unam tantum personam, virtute primariorum*
 „*Precum ad beneficium Ecclesiasticum faciat promoveri. &c.*
Vid. Goldast. tom. 1. Constit. Imperial. ad d. ann. p. 343. Freher. in
Not. ad P. de Andl. lib. 2. cap. 6. in voc. Receptus in fratrem. p. 179.

XXI. Unde dicendum, si forte in concessionibus Imperato-
 ris, autoritatis Pontificiæ mentio fiat, id fieri non quidem neces-
 sitatis, sed maioris cautelæ gratia; ne sc. Pontificiis, qui omne il-
 lud jus soli Pontifici tribuunt, ansa detur contra rescripta Impe-
 ratoria excipiendi. Klock, *d. part. 1. consil. 4. n. 22.* Stamler *de*
Reservat. §. 51. n. 3. Add. infr. tb. 31. Quod non leviter quoque
 „*innuit Dn. Chokier in dedicat. prælaud. Operis ad Ferd. III.*
 „*ibi: Præsertim, quod Sacram suam Cæsaream Majestatem, jux-*
 „*ta Divorum Cæsarum prærogativas, indubie idem indultum, a*
 „*S. Sede assequuturam fore, seu etiamnum assequutam esse, cre-*
 „*datur. Hisce prælucentibus, liquido ejusdem sux Majestatis Be-*
 „*neficiarii desiderata opportune consequentur & ex facili obsta-*
 „*cula, si qua obveniant, amoveri poterunt, sulti præsertim præ-*
 „*sidio & autoritate ejusdem Majestatis Vestræ Cæsareæ &c. De-*
 „*clarant hoc quoque formulæ istarum Precum, quibus hodie Im-*
 „*peratores utuntur. ibi: Quare cum Nobis ad Prædecessorum*
 „*imitationem ex inveterata consuetudine, etiam Apostolica au-*
 „*thoritate per S. in Christo Patrem N.N. roborata, jus competat,*
 „*&c. Vid. Chokier d. l. in Proœmio n. 12. Paurmeist. d. cap. 4. n.*
 „*51. & seqq. Wolffg. Sigism. a Vorburg. in Parat. Jur. Can.*
 „*class. 8. p. 706. Dn. Schutz. d. tb. 13. circ. fin. Dn. Hermes d. n. 8.*
 „*in fin. n. 13. & n. 47. Dn. Fritsch d. cap. 2. n. 30. & n. 36. in*
 „*Mantiss. IV. ibid. §. licet.*

QVÆSTIO IV.

*An jus primariorum Precum etiam
 aliis competat?*

XXII.

ETiam Laico potestatem a Pontifice concedi posse confe-
 rendi beneficia, in confesso est. *erg. can. nemini. 28. caus.*
 17. *quæst.*

17. *quest. 4. Phil. Decius in cap. Episcopus. 4 n. 7. & seqq. de præbend. Dn. Herm. in Fasc. Jur. P. cap. 11. de jur. reservat. n. 9. vers. Resp. 1.* Quippe qui in omnibus beneficiis Ecclesiasticis liberam habere credatur potestatem. *cap. 2. de præbend. in 6. cap. dilectus. 34. X. de præbend. can. nunc vero 20. caus. 9. q. 3. & in specie jus conferendi beneficium vacaturum. d. cap. 2. & cap. dilectus 19. X. eod. Gl. ad cap. quod translationem. 4. in voc. reservata. X. de Offic. Leg. Dn. Sprenger in Instit. J. P. lib. 2. cap. 32.* Ita Pontificum Reges Neapolitani facultatem habent nominandi Episcopos in 40. primariis Ecclesiis. Chokier in *Proem. Scholior. in prim. Prec. n. 5.* Eodem modo Angliæ & Hungariæ Regibus conferendi Canonici & præbendas potestatem competere, tradit *Bl. in l. pen. vers. Idem committit. C. de prec. Imper. offer.* Idem dicendum de Regibus Galliæ. *Jac. Aug. Thuanus lib. 1. Histor. ad ann. 1515. Chokier d. n. 5. Card. Offatus epist. 101. & 106.* Hispaniæ; quibus Adrianus VI. jus præsentandi Abbates aliosque præfectos Ecclesiarum collegiatarum & regularium, dicitur indulgisse. *Chokier d. l. n. 18.* Ita Universitas Colonienfis habet jus nominandi in tribus mensibus Papalibus. *Dn. Hermes d. cap. 11. n. 9. in fin. & n. 10.* Et Lovaniensis ex concessione Pauli V. conferre potest omnia beneficia in civitate & patria & tota Diocesi Leodiensi per obitum vacantia &c. *Chok d. l. Sect. 2. n. 89.*

XXIII. Non confundendum autem est illud jus cum jure Patronatus, quod quis vel per fundationem. *can. Abbatem. 4. caus. 18. quest. 2. can. quicumque 30. can. decernimus. 32. caus. 16. quest. 7. cap. nobis 25. de jur. patron. Nov. 123. cap. 18. aut dotationem. can. p. 26. can. filii 31. can. monasterium. 33. caus. 16. quest. 7. vel constructionem Ecclesiæ d. can. 31. & d. cap. 25. vel etiam præscriptione (idem dicendum de privilegio arg. c. cum contingat. 13. X. de for. compet. c. novit. 13. vers. Non enim X. de judic.) acquisivit. *cap. cura n. X. de jur. patron. cap. querelam. 24. X. de elect. cap. generali 13. in fin. cod. in 6. Vid. Henr. Canif. Instit. Jur. Can. lib. 2. tit. 29. §. inducitur.* Nam si Principum facultatibus excitata, fundata vel dotata sint collegia & Ecclesiæ, eorum beneficiorum liberam vel ipsi Pontifices relinquunt collationem;*

tionem; etiam si in Pontificiis indultis præstantissimæ & derogatoriæ derogatoriæ clausulæ sint insertæ. *arg. d. cap. 2. de præbend. in 6. cap. cum dilectus. 28. de jur. patron.* Chokier *d. l. sect. 2. n. 39.* Matth. Stephan. *de Jurisd. lib. 3. part. 1. cap. 4. n. 19. Add. infr. tb. 52.* Et hujusmodi Collegia Rex Catholicus, tum in Hispania, tum in Belgio possidet; quorum Sacerdotia absolute proprio jure confect nec ullis diplomatibus Pontificiis datur hic locus, nisi prius Principis placitum accesserit, idque ex partibus inter Pontifices & Reges olim conventis, ad reprimendos gratiarum expectivarum abusus. Chokier *in d. Proæm. n. 5. & seqq. Add. inf. tb. 34.*

XXIV. Alii jure præminentia & regalium, non beneficio Pontificis præsentationes & nominationes, uti Imperatori, ita cæteris Principibus competere asserunt. Vid. Buxtorf. *ad A. B. thes. 65. lit. b.* Besold. *de Majestate sect. 2. cap. 4. num. 4.* Klock. *d. part. 1. consil. 4. n. 20. seqq. & n. 57.* Carpzov. *d. c. n. sect. 15. n. 23.* Hagen. *Instit. J. Publ. lib. 3. cap. 3. n. 13. p. 417.* quod non improbandum. *vid. supr. tb. 17. & 18.* modo illi prærogativæ vel expresse vel tacite non renunciaverint. Et sane requirit obedientia inferiorum, ut preces quasi armatas ob Imperantis & Imperii reverentiam admittant. Speidel. *in Observat. lit. P. n. 4. in voc. Papisbrieff.* *Vid. supr. tb. 19. & infr. tb. 75.* Interest enim Reip. ne Cæsaris autoritas evilescat; imo ipsorum Conferentium, qui faventiorum sibi Principem merito pollicentur. *d. l.* Quanquam ratio status quoque requirat, ut totius Reip. caput, in singulis Capitulis aut Monasteriis, vel unum habeat sibi penitus addictum. Unde Dn. Chokier *arg. c. lectis 18. dist. 63.* laudat illam consuetudinem, qua Prælati mors Principi indicatur; quod se, plurimum Principis interesse possit, ne Prælati suspecti in suo regno constituentur. *d. l. in Proæm. n. 20.* Add. Azor. *Instit. Moral. lib. 10. cap. 5. vers. septimo.*

XXV. Jus itaque primariarum Precum inter Regalia & Reservata Principis referri certum est; quippe quod ab ipso Imp. Matthia in *Rescript. ad Episc. Spir.* de ann. 1614. vocatur *Unser ansehnlich jus und regal. ap. Klock. d. l. in fin.* Dn. Fritsch. *de jur. prim. Prec. in append. Mantiss. III.* Dn. Burgold. *in Notit. Imper.*

Imper. part. 2. disc. 1. memb. 2. An ergo aliis communicari poterit? N. videtur Dn. Sprenger. *d. l. lib. 1. cap. 6. n. 10.* Sed reclamant exempla, quibus Imperatorem id aliis Principibus in certis districtibus concessisse constat. Dn. Hermes. *d. cap. 11. n. 15.* Ita Wenceslaus ap. *Goldastum tom. 1. Constit. Imperial. ad an. 1375. p. 375.* Ruperto seniori Comiti Palatino & Electori per diocesim Spirensis & Wormatiensem id indulgisse legitur. *Limn. lib. 2. J. P. cap. 9. n. 3. § 6. & Dn. Chokier Adverte, ait, quod non solum nominati per Cæsarem gaudent hac prærogativa Precum, sed etiam nominati per eum, cui illud a Cæsare cessum est. Unde nominati à Serenissimo Electore Colonienfi, censentur nominati a Cæsare; quia nominatus de mandato alterius, censetur nominatus a mandante, &c. d. l. sect. 2. in pr. § in addit. n. 59.*

XXVI. Et id ipsum juri communi convenit, quippe quod permittit, ut is, qui potestatem conferendi habeat, alii eam demandare possit. *arg. cap. constitutus n. X. de concess. præbend.* An ergo Vicariis Imperii jus primariorum Precum competet? Aff. Si talis potestas specialiter expressa sit. *arg. cap. fin. ibique Gl. de Offic. Vicar. in 6. cap. 3. ibique Gl. in fin. de præbend. in 6.* Dn. Schutz *in Colleg. J. P. vol. 1. Disp. 5. th. 16. lit. a.* Ita Rupertus Imperator, in Italiam discedens, cum Ludovicum F. per Germaniam, Galliam & Regnum Arelatense Vicarium Imperii constitueret, expresse addidit: ad canonicatus & præbendas ac dignitates, etiam si curatæ ac electivæ, & majores post Pontificiales in Metropolitanis & Cathedralibus, ac principales in Collegiis existant, personatus, Ecclesias parochiales & beneficia & officia, Ecclesiastica s. temporalia, dum & quoties vacaverint, personas aptas & idoneas præsentandi &c. ap. *Gold. tom. 1. Constit. Imperial. ad ann. 1401. p. 382.* Buxtorff. *d. l. th. 65. lit. b.* Hagen. *d. l.* Et hinc Vicariis Imperii ordinariis id *A. B. tit. 5.* aperte tribuere dicitur, uti communiter Dd. censent. *vid. Buxtorff. d. l. lit. a.* Dn. Schutz *d. l. lit. b.* Carpzov. *d. cap. 11. sect. 15. n. 21.* Dn. Becker. *in Synops. I. Imperii lib. 2. cap. 7. n. 7.* Dan. Otto *diff. de J. P. cap. 16. p. 558.* Dn. Fritsch. *in Manual. J. P. d. l. lit. P. § de jur. prim. Prec. cap. 3. num. 5. § 6. Add. supr. th. 2.* Sed pace tantorum Virorum! Nobis suspecta videtur illa doctrina, si
C
simpli-

simpliciter admittamus. Nam neque exemplum illud neque verba A. B. ad Jus primariarum Precum quadrant; quippe quod semel tantum exercetur. *Vid. inf. th. 45.* Adde quod odiosum Jus primariarum Precum Doctores esse doceant; cum ordinariorum Collatorum jura imminuat. *arg. cap. quamvis. 4. de prabend. in 6. uti censent Cosm. Guismier. ad Sanct. pragmat. Caroli VII. G.R. de ann. 1438. tit. de collationibus. §. non tamen in voc. beneficio p. 286. Chokier d. l. sect. 2. n. 17. n. 24. vers. 9. in fin. n. 29. in fin. §. n. 78. Dn. Hermes. d. cap. 11. n. 14. Dn. Fritsch. de jur. prim. Prec. cap. 1. circa fin.* Ergo eo forte casu demum Vicariis id permittetur, ubi decedens Cæsar id non exercuit vel exercere nequivit. *Vid. infr. th. 70. §. seq.*

XXVII. Sed quid de Imperatrice statuendum? Ipsa quidem legibus soluta non est, tamen Imperator eadem illi privilegia tribuit, quæ ipse habet. *l. Princeps. 31. ff. de LL. l. fiscus. 6. in fin. ff. de jur. fisc.* Quamquam, si quid Principi relictum, eo deficiente ad Successorem quidem pertinet; secus tamen est in Augusta. *l. quod Principi. 56. §. seq. ff. de leg. 2.* Unde crimen læsæ Majestatis in eam committi negant Linna. *lib. 2. de J. P. c. 14. n. 25. §. seq. ibique in Addit. II. n. 31. pag. 73. Schutz vol. 1. J. P. Disp. 3. th. fin. lit. c. in fin.* Dn. Becker. *d. l. lib. 2. cap. 5. in fin.* Sed forte contrarium verius est, quod tuetur C. J. A. ad L. Jul. Majestat. *th. 6. in fin.* Valent. Riemerus *Quæst. illust. dec. ult. quæst. 1. Joh. Harpr. ad §. 3. Inst. de publ. judic. n. 44.* Wilh. Ludwell, *Exercit ad Instit. ult. th. 2. lit. d.* An jure Precum primariarum gaudeat, ambigitur. Olim id ab Eadem usurpatum, videntur asserere Besold. *in Thes. pract. lit. P. n. 45. in voc. Primariæ Preces.* Dn. Fritsch. *in Manual. J. P. lit. p. n. 13. in voc. Primar. Precum vers. idem jus §. de jur. prim. Prec. cap. 3. n. 15.* Verum rectius simpliciter Imperatrici jus illud per *d. l. 31. tribuit Paurmeist. de Jurisd. d. lib. 1. cap. 4. n. 41. Fac. cap. fin. X. de concess. prabend. §. inf. th. 75.*

XXVIII. Sed annon reliquis quoque Imperii Principibus in suis id territoriiis competet? Nulli ambigimus. Cum enim illi per notissimam regulam, tantum in illis possint, quantum ipse Imperator in imperio; non possumus id iisdem denegare; puta
in

in Collegiis & Monasteriis sibi subjectis. Ita Jus primariarum Precum sibi vindicare Electores Brandenburgenses in primo introitu administrationis suarum provinciarum, in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, quas vulgo appellant *preces Electorales* & donare consueverunt intimis suis Ministris vel Officialibus, ex *Scheplitz Consuetud. Marchic. part. 1. tit. 1. §. 2. & 3.* docet *Limn. J. P. lib. 2. cap. 9. in Addit. 2. n. 2. p. 47.* Add. *Wehn. in Observ. Pract. lit. P. in voc. Paris-brieff in fin. p. 398.* ibi: *Demnach begehren wir, als Römischer Keyser und Regierender Herr der Landvogtey Hagenau, darunter dein Gotteshaus ohn mittel gehört, an dich, mit ernst befehlend, du wollest in Krafft solches löblichen alten Herkommens und Gewohnheit, demselben N. den Wir dir hiemit präsentirt haben wollen, eine Pfrund von Küchen und Keller geben, und Uns das nicht abschlagen noch verziehen, das wollen wir Uns zu dir gänglich verfehen, und thust daran zusampt der billichkeit, unsere ernstliche Meinung ic.* De Precibus primariis Archi-Episcopali- bus, quæ Electori Moguntino competant, in omnibus Ecclesiis & beneficiis sui Archiep. *Vid. Wolffg. Sigifin. a Voburg. in Parat. J. Can. Class. 8. p. 789. & seq.* Quod idem jus Archiep. Coloniensi tribuit Dn. Hermes *in fascic. J. P. cap. 13. de EE. Eccles. in genere, in fin. Add. Eund. cap. 11. n. 47. in fin.*

QVÆSTIO V.

An Precibus primariis sit deferendum?

XXIX.

Negari id primum videtur ex eo, quod votum captandæ mortis inducant; qualia jure nostro invalida sunt. *arg. l. in med. C. de pact. l. de fideicommissio. II. C. de transact.* Contra bonos mores namque est & J. Gentium, de futura successione cogitare. *arg. l. ex eo 4. C. de inutil. stipulat. l. donari. 29. in fin. ff. de donat.* & improbus is dicitur, qui de alterius successione est sollicitus. *arg. l. 2. §. 2. in fin. ff. de vulg. & pupill. substit. l. ita tamen. 27. §. a patre 4. ff. ad Scrum Trebellian.* Optime *Concilium Lateranense*: Nulla Ecclesiastica ministeria seu etiam beneficia vel Ecclesiæ tribuantur alicui seu promittantur, antequam

C 2

vacent;

vacent; ne desiderare quis mortem proximi videatur, in cuius locum & beneficium se crediderit successurum. Cum enim in ipsis etiam legibus Gentilium inveniatur inhibitum; turpe est & divini plenum animadversione iudicii, si locum in Ecclesia Dei futuræ successione expectatio habeat, quam ipsi etiam Gentiles condemnare curarunt, *in cap. 2. cap. constitutus. n. X. in fin. de concess. præbend. cap. 2. eod. in 6. Vid. Matth. Stephani. lib. 3. part. 2. cap. 28. per tot. & ibid. post n. 61. in subjunct. Disp. de Concessione. & expectativ. Professor. Paroch. &c. ubi eas omni jure prohibitas esse, prolixè conatur ostendere. Adde de incommodis expectativarum Guilmier. ad sanct. Pragmatic. Carol. VII. G. R. tit. de collat. §. cui rei pag. 244. & seq. Rebuff. in Prax. Benefic. part. 1. tit. de expectativ. n. 4. & seq. p. 90.*

XXX. Non nimis tamen hæc sunt extendenda, ne omnem successione legitinam & fidei commissorum usum tollamus. *Vid. Limn. de J. P. lib. 4. c. 8. n. 159. Nam & J. Feudali expectativæ hujusmodi gratiæ receptæ sunt. arg. 1. Feud. 3. & 27. 2. Feud. 35. Et in Principibus atque illustribus personis votum captandæ mortis cessat. Gail. lib. 2. Obs. 127. num. 2. maxime Germanis. Lim. d. l. n. 148. quippe quod Italis sit relinquendum, attestante Zafio lib. 1. conf. 1. n. 38. Add. Stephani d. l. cap. 18. n. 38. Id quoque, quod de concessione beneficii vacaturi vetitum, DD. cum illo moderamine accipiunt, ut procedat in promissione beneficii certi hominis; secus si concessio sit generalis & incerta, super prima præbenda vacatura in tali Ecclesia, &c. Salic. ad d. l. ult. circ. fin. C. de pact. Quod idem ad primarias Preces recte explicat Gail. d. l. observ. 155. in fin. Befeld. in Thes. pract. lit. P. in voc. primaria Preces n. 45. vers. Ac uniones. Dn. Chokier in Proem. Scholior. ad Preces primar. n. 3. vers. Neque tamen. Dn. Hermes in Fasc. J. P. cap. u. de Reservat. Imp. n. 9. Dn. Fritsch de jur. Prec. prim. c. 1. n. 14. & seqq.*

XXXI. Sed annon Concil. Trident. cap. 19. Session 24. sustulit Preces primarias? Ita putavit Archiepiscopus Cameracensis. Nam cum Philippus de Monte a Ferd. I. Imp. eadem impetrasset, iis legitime Archi-Episcopo intimatis, vacaverat in Ecclesia B. Mar. Virg. Cameracensis Thesauraria; de qua licet vigore

gore dictarum Precum providendus fuisset Precista, qui intra tempus debitum acceptaverat; collata tamen fuit alii, ideo quod *d. Sessio* 24. indulta hujusmodi essent prohibita per Concilium, neque Imperatoris Preces exceptæ. Sed re ad *Congreg. III. Cardinal. Concilii illius Interpret.* delata, contrarius ipsa censuit, maxime, quia si illæ etiam prohibita viderentur, earum fuisset mentio facta. *arg. l. item apud 15. hoc edictum. 26. ff. de injur.* Approbata a Pontifice Pio IV. illa interpretatio; qui addidit, fuisse quidem, qui ne quidem Imperatorem in formando illo decreto excipiendum arbitrati fuerint, sed prævaluisse communem Patrum sententiam. *Vid. Chokier d. n. 3. vers. multo minus & n. 17. Dn. Hermes d. n. 9.*

XXXII. Quid si dicamus, Imperatorem de alieno esse liberalem? *contra l. seignore. 54. S. 1. ibique Gothofr. ff. de furt.* neque imperare, sed precari, ut ordinarius Collator Preces ipsius admittat: neminem autem invitum cogi præstare id, de quo rogetur; neque preces ullo vinculo juris, sed tantum pudore eorum, qui rogantur, contineri. *arg. S. 1. Inst. de fideic. heredit. Resp. Preces primarias Imperatori Regalium jure adscribi, supra ostensum est. tb. 15. & seqq.* Notum quoque illud ap. *P. Syr. Cogit rogando, qui rogat potentior.* Unde Pontifex preces ac præcepta conjungit *in cap dilectur. 34. pr. X. de præbend. & Gl. Superiorum, ait,* hortationes & monita, obtemperandi necessitatem inferre. *in cap. ad aures. 7. in voc. consilio. X. de et. & qualis. præsciend. & in cap. 1. in voc. hortamur X. de testam.* Rogationem Domini esse præceptum. *Gl. in l. 1. §. 2. in voc. quemadmodum. ff. quod juss. Fac. Brocard. DD. Blanditias Principum vinu continere minarum. Felin. in cap. 1. X. de Offic. Jud. deleg. n. 1. & 2. Wesemb. conf. 46. n. u. Wehner obser. pract. in voc. Beede, Bethe, Chokier d. l. in Proem. n. 24.*

XXXIII. Constat id rectissime ex ipsis formulis, quibus Imperatotes uti consuevere; et quidem Car. IV. ibi: Vobis primarias dirigimus Preces nostras, Devot. V. attento studio requirimus & hortamur, Vobis nihilominus per Regalia Sceptra mandantes &c. ap. *Goldast. d. I. Tom. 1. Constit. Imperial. p. 343. Paurmeist. de Jurisd. lib. 1. cap. 4. n. 45. Marq. Freher. in Not. ad*

P. de Andlo lib. 2. cap. 6. in voc. receptus in fratrem. pag. 179. & Rud. II. ibi: Quo vero hæ Preces nostræ primariæ certiorum consequantur effectum, nominamus et deputamus auctoritate Apostolica Nobis in hac parte concessa &c. expresse committentes & mandantes, ut, si forte in contemtum & præjudicium Jurium & consuetudinum Rom. Imp. ad parendum hujusmodi primariis nostris Precibus contumaces & rebelles fueritis tanquam executores a Nobis deputati, sub pœna gravis indignationis nostræ &c. ap. Paurmeist. d. l. n. 48. Chokier in Proem. d. l. n. 12. circ. fin. Dn. a Vorburg in 3. Can. class. 8. p. 706. Adde, quod etiam in hujusmodi collationibus magnorum Principum precibus deferre soleamus, etiam si illis jus nullum competat. Stephan. Gratian. Disceptat. forens. cap. 478. n. 12. & seq. imo Mulierum, uti conqueritur P. Rebuff. in Prax. benefic. part. 1. tit. de presentat. n. u. p. 23. Add. Eund. d. l. tit. Requisita ad Collat. bonam. n. 62. pag. 30. ubi in mores seculi invehitur, quod per 60. annos, dum vixerit, neminem ex doctis ab Ordinariis sponte ad beneficia promotum viderit. Ut exinde appareat, si jus illud primariarum Precum esset quasi precarium, infra conditionem Imperantis id merito censeri, uti censet Dn. Herm. Conring. in Not. ad Lampad. part. 3. cap. u. §. 46. & ex eo Burgold. in Not. Imperii part. 2. discurs. u. membr. 2.

XXXIV. Notandum tamen, Preces Cæsaris non valere, si forte Capitula vel Monasteria contra eas privilegium acquisiverint, aut Principes aliqui Imperii id obtinuerint, ut absque eorum scitu vel assensu Precistæ non recipiantur. Ita Duces Cliviæ & Julis, ut & Comites Flandriæ diversas habent Collegiatis Ecclesias, in quibus ad ipsos Principes solos Canonicatum & præbendarum collatio pertinet. Quæ quidem Collegia etsi in Rotulis sive Registris Precum Imperialium in Cancellaria Cæsarea reperiantur, Precesque in Aula expediri soleant; per dictos tamen Principes rejiciuntur, ait Chock. d. l. n. 5. & 6. Add. supr. th. 23 Ita Philippus Archidux Austris repetitis vicibus ordinasse & vultuisse dicitur, ne quis expectativas vel provisiones Apostolicas, antequam illæ in Consilio visæ et executioni destinatæ fuerint, super beneficiis in suis ditionibus constitutis, sub pœna amissionis
&

& banni &c. exequendas curaret, &c. *Chock d. l. num. 10. Dn. Herm. d. cap. u. num. 10. Add. Wehner. in Obs. Pract. d. l. in voc. Panisbrieff.* ubi ait, daß Bischoff Melchior zu Würzburg ann. 1548. Domin. Invocavit, solche Panisbrief verboten, daß ohn sein Consens und verwilligung dieselbe bey den Stiften und Clöstern keine Kraft haben sollen.

QVÆSTIO VI.

An Imperator, post Pacificationem Passaviensem, Jure primariarum precum in Collegiis Augustanæ Confessionis uti queat?

XXXV.

Olim varie hæc quæstio agitata fuit inter Pontificios & Augustanos Jctos; quorum illi affirmativam, hi fere negativam tuebantur. Horum fundamenta extant in *Consl.* quodam, *ad requisit. Episc. Camin. a Dn. Joach. Willero Jcto, & Cameræ Imperialis Assessore, Matth. Stephani de Jurisd. lib. 3. part. 1. cap. 4. n. 20.* cum Imperator in Capitulo Colbergenfi Jus Precum primariarum exercere intendisset, conscripto. *ap. Wehn. in Observ. pract. in voc. Panisbrief. Stephan. d. l. n. 21.* Ratio (1) quod Imperator ex concessione Pontificis, non vero jure proprio primarias Preces habeat; omnem autem jurisdictionem Pontificiam in A. C. Ecclesiis per *Transf. Passav.* esse sublatam &c. (2) Executionem dictarum Precum Archiepiscopo & Episcopo M. & S. esse commissam, ut censura & excommunicatione contra contumaces procederent, contra prælaud. *Pac. Relig.* (3) Constitutum esse in d. *P. Rel.* ut Principes Protest. beneficia Ecclesiastica possideant & retineant quiete & pacifice; quod minime futurum, si Imperator Preces illas primarias usurpaturus esset.

XXXVI. (4.) Permissum esse Protestantibus bona Ecclesiastica in usum scholarum adhibere; quod licitum non foret, si salvum esset jus primariarum Precum. (5.) Imperatorem & Status ita dictos Catholicos *Pac. Rel.* interpretari, quasi non teneantur A. C. addictis, in suis territoriis, liberum religionis exercitium permittere. E. idem jus competere A. C. addictis contra Imperatorem & Status Pontificios; adeoque non teneri Duces Pomeraniae

niae

niae Precisam non Evangelicam admittere. (6.) In superiore Germania A. C. addictos pro lubitu bona Ecclesiastica in alios usus convertere, etiam post *Pac. Rel.* nemine, ne Imperatore quidem, contradicente. E. idem licere Protestantibus in Germania inferiore. (7.) Imperatorem in hac causa non posse esse iudicem, cum sit pars contrahentium, tanquam Religioni Catholicae addicta, adeoque dissidia circa *Pac. Rel.* nata ad Cameram pertinere.

XXXVII. Quibus tamen non obstantibus etiam ex Nostribus nonnulli contrariam sententiam amplexi sunt. *Vid.* Buxtorf. *ad A. B. conclus. 65. in fin.* Reink. *lib. 3. class. 1. cap. 9. num. 28. & seqq.* Klock. *part. 1. consil. 4. circ. pr.* Schütz. *vol. 1. Colleg. I. P. disp. 5. th. 16. in fin. & vol. 2. disp. 4. th. 13. lit. c. circ. fin.* Joh. Henr. Stamler. *de Reservat. Imperat. §. 51. n. 4.* Dn. Linn. *lib. 2. l. P. cap. 9. num. 7. & seqq.* Dn. Burgold. *in Not. Imper. d. discurs. u. memb. 2.* Dn. Fritsch. *de Jur. prim. prec. cap. 4. n. 6. & seqq.* moti fere hoc unico argumento, quod Imperator post *Pac. R.* in beneficiis non sublatis, omnia jura priora retinuerit, quæ non expressè, vel per bonam consequentiam visa fuerint esse mutata. Ne autem Religio Augustana ex Precibus illis detrimenti quid caperet, optimo consilio inventum, ut, cum a Rudolpho II. Capitulo M. presentatus esset E. C. ille quidem admissus fuerit; ita tamen, ut antea jurarit, se contra Capituli statuta & exercitium Religionis Aug. nil quidquam moliturum, nec ullum mutandæ religionis jus sibi arrogaturum, neque ullam absolutionem seu relaxationem jurisjurandi prioris a Pontifice vel Imperatore petiturum. *Vid.* Linn. *d. l. n. 15. & seqq.* Dn. Sprenger. *in Instit. J. P. lib. 1. cap. 7. in fin.* Dn. Burgold. *d. l.* Dn. Hermes. *d. l. n. 13.*

XXXVIII. Hodie omnis illa controversia per J. P. Osnabrugensis decisa; qua Imperator in Ecclesiis Cathedralibus aliisque locis immediatis A. C. addictis jus primariarum Precum adhuc exercere potest, uti ante Pacificationem in possessione fuit; salva tamen religionis libertate. *Vid. supr. th. 12.* Linn. *d. l. in Addit. II. n. 8. p. 47.* Dn. Fritsch. *d. l. & c. in Manual. J. P. d. l. p. 317. & seqq.* Dn. Burgold. *d. l.* Unde quoque fluit, non quidem solo temporis lapsu jus Imperatoris per præscriptionem tolli, quod
res

res meræ facultatis, non utendo tantum, non amittantur, *arg. l. 2. ff. de via publ. Gail. lib. 2. Observ. 18. n. 4. in fin. & Obs. 60. n. 9. Chokier. sect. 2. n. 2. & n. 51.* Si tamen oppositioni factæ Imperator per legitimum tempus acquieverit, præscribi poterit, *arg. l. si quis 18. in fin. ff. quemadmodum servit. amitt. Gl. in cap. Abbat. 25. in voc. Alciatensem. X. de V. S. Dn. Hermes. d. cap. u. n. 18.* Idem dicendum de tempore immemoriali, *arg. cap. super. 26. vers. præterea. de V. S. Dn. Fritsch. de jur. prim. Prec. cap. 3. n. fin. & cap. 4. n. 16. & seqq. Add. Chok. d. sect. 2. n. 2. n. 51. & seqq.* Cæterum Innocent. X. P. M. contra Pacificationem illam a 1648. d. 29. Octobris solemnissime est protestatus, etiam ob id, quod (*ita habent verba*) hæreticis, uti vocant, A. C. liberum suæ hæreseos exercitium in plerisque locis permittitur & locorum pro ædificandis ad hunc effectum templis assignatio promittitur, ipsisque cum Catholicis ad publica munia & officia ac ad non-nullos Archi-Episcopatus, Episcopatus aliasque dignitates & beneficia Ecclesiastica, Precumque primariarum, eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo à præfata Sede Apostolica concessarum, participationem admittuntur &c. *apud Linn. in d. Addit. II. ad lib. 1. cap. 12. p. 229. & sq. Chokier in Schol. d. Prec. prim. post præfat.* qui alibi in Reformatis, uti ait, Ecclesiis, usum quoque primariarum Precum obtinere attestatur. *d. l. sect. 4. n. 23.* Verum protestationes hujusmodi & contradictiones jure optimo maximo pro nullis sunt declaratæ. *Capitul. Leopold. art. 2. in fin.*

XL. Sed quia in Episcopatibus aliisque locis immediatis demum Jus primariarum Precum valere debet. *supr. thes. 38. & infr. th. 44.* quæritur, qualia loca sint illa immediata? An v. g. illa solum Capitula, quæ absque ullo intermedio Imperatorem agnoscunt? Ita oppido pauca Preces primarias admitterent. *Vid. Gail. lib. 1. Obs. 30. n. 9. & de Pignorat. Obs. 7. n. 6.* Rectius itaque statuitur, non solum Episcopatus immediatos, sed etiam Capitula sub illis Episcopatibus comprehensa, huc pertinere; minime vero Episcopatus vel Capitula, quæ sub Imperio non immediate, sed sub aliis Principibus aut Statibus sint, aut ab iisdem eximantur; uti recte definitum in *prælaud. Conf. de quo supra thes. 35. Add. Matth. Stephani de iurisd. d. lib. 3. part. 1. c.*

4. n. 19. & seq. Hujusmodi Episcopatus est Caminenfis in Pomerania, qui a Ducibus Pomeraniæ est dotatus & fundatus; cujus Ecclesia, Capitulum & totus districtus immediate in Ducatu Pomeraniæ sita sunt, &c. Stephan. d. l. cap. 9. n. 9. & seqq. Add. Limn. in Addit. I. ad lib. 4. cap. 7. pag. 485. ibique in Addit. II. pag. 271. & in Addit. I. ad lib. 5. cap. 7. post. n. 31. pag. 814. Ita Episcopatus Misnensis ab Electore Saxonie eximitur. Limn. in d. Addit. I. ad lib. 4. tur. P. cap. 7. p. 484. Episcopatus Lebusiensis, Brandenburgensis & Havelbergensis ab Electore Brandenburgico. Id. d. l. pag. 490. Episcopatus Gurcensis, Seccavienfis & Lavantinus ab Archi-Ducibus Austriae. Id. d. l. cap. 7. in Addit. I. pag. 484. & 496.

QVÆSTIO VII.

*Quid ex parte Concedentis requiratur, ut
valide sint Preces primariæ?*

XLI.

Non sufficit; constare de certa Concedentis voluntate & potestate, nisi reliqua quoque in persona Concedentis sese recte habeant. Ubi (1.) Queritur, *An requiratur, coronatum esse Imperatorem, an vero sufficiat esse electum?* Prius dicendum videtur ex iis, quæ supra *th. 3. & 30.* dicta sunt. *Add. Freher. in Not. ad P. de Andl. lib. 2. cap. 6. in voc. receptus in fratrem. pag. 179.* Facit, quod alii confirmationem Pontificis necessariam esse asserant, quæ per actum coronationis ab Eodem factæ indicetur. *Dn. Chokier de jur. primar. Prec. Sect. 1. n. 22. & seq.* Sed posterius magis probatur. *Vid. Dn. Fritsch. de jur. primar. Prec. cap. 2. n. 48.* Electio namque omnia jura Imperatori tribuit, æque uti aliis successio, *arg. can. 1. dist. 23. vers. plane. cap. fin. de sentent. excommun. in Extrav. comm. Reinking. de Reg. Secul. lib. 1. class. 3. cap. 7. n. 4.* *Dn. Becker in Synop. I. P. lib. 2. cap. 4. p. m. 68.* Et acta atque gesta omnia ab Imperatore legitime electo ante coronationem perinde rata ac firma sunt, ac si post coronationem celebrata fuissent. *arg. §. und dieweil. tit. 2. A. B. Gl. in can. legimus. 24. in voc. Imperatorem. dist. 93. Reinking. d. l. n. 5. & seqq.*

XLII.

XLII. Et quanquam sint, qui strenue defendant, ante confirmationem Pontificis Imperatori non licere Precibus uti; quod ante eam administrare Imperium nequeat. *Vid. Gl. ad l. fin. in fin. in voc. infulas. C. de quadr. præscript. ibique Salicet. n. 9. Card. Tuschus in conclus. Practic. lit. I. conclus. 39. Azorius in Instit. Moral. lib. 10. part. 2. cap. 6. Tamen alii contrarium defendunt. Gl. in Clem. un. Romani §. eidem in voc. Reges de jurjur. Castald. de Imperat. quest. 46. Ant. Corset. de potest. Reg. part. 5. num. 8. & 9. Add. Tusch. d. conclus. n. 18. Azor. d. cap. 6. vers. in hac questione. & cap. 5. vers. Queres. Vid. supr. thes. 14. Et ipse Dn. Chokier mavult quæstionem illam proponere, quam decidere. d. l. sect. 2. n. 12. vers. Duodecimo. Procul dubio non tam veritatis amore, quam metu reverentiali. Nam cum Ferd. II. Sacræ Sedi obedientiam præstitisse, ministerio Ducis Savelli retulisset. d. l. sect. 1. n. 18. in fin. paulo post, quasi retractans, ait devotionem & reverentiam five obedientiam. d. l. n. 21. Add. Eund. n. 11. in fin. et supr. d. th. 14. in fin. Forte propter d. causam Dn. Hermes quoque se continet, dum propter rationes hinc inde equaliter ponderantes intellectum se suum captivare, dicit in Fasc. I. P. cap. 11. n. 25. & tamen statim n. seq. ex vero negat, Papam facultatem Precum Imperatori concessam, revocare posse.*

XLIII. (2.) Dirigi debent Preces ad veros Collatores, five Collatrices; unde formula illa *conjunctim vel divisim*; quæ id operatur, ut, si forte singuli ex Canonicis jus conferendi habeant, tanquam *Turnarii* (qui vice Capituli nominant; ut moris est in diversis Collegiis, ubi ex ordine singuli diem habent in mense nominandi ad vacantem præbendam suo die. Dn. Hermes. d. l. cap. 11. n. 44.) postmodum excipere non possint. *arg. cap. cum in illis. 16. in fin. & cap. fin. de præbend. in 6. puta, si id faciant nomine Capituli, velut Canonici. Nam si ex alia ratione vel dignitate id fiat, secus est. Gl. & DD. in d. cap. fin.* Unde præstat Preces seu nominationes dirigi ad Præpositum, Decanum, Capitulum, singulosque Canonicos et personas Ecclesiæ & dignitates. Chokier d. l. sect. 2. n. 40. & sect. 3. n. 27. Dn. Hermes d. n. 44.

Quid si collatio spectet ad Episcopum & Capitulum; an

sufficiet Preces tantum Prælato insinuari? Ita docet Chokier *d. n. 40.* quod intelligendum, si ad illos spectet collatio communiter. Nam si uterque in solidum conferant; utrinque facienda insinuatio. *Vid. Cosinus Guismier in pragmat. sanct. Caroli VII. G. R. tit. de collationibus. §. statuit. in voc. spectat. p. 369.*

XLIV. (3) Volunt DD. Preces illas Imperatorum sibi tantum locum vindicare in omnibus provinciis, civitatibus, oppidis & territoriis, comprehensis sub *Concord. Nat. Germ.* inter Frid. III. Imperatorem & Nicol. V. P. M. initis; minime itaque in Italia, imo ne in Ducatu quidem Mediolanensi. Chokier *d. l. in Proëm. n. 13. §. n. 3.* Dn. Hermes *d. cap. u. n. 31.* Sed rectius statuemus, ad omnia Imperii loca, immediata tamen, eadem pertinere. Wehn. *in Obs. pract. in voc. Panisbrief. circa pr. ibi: Kloster oder Stift, so von demselben zu Lehen gehen. Add. Supr. th. 38. §. 40.* Quamquam forte usus per solam Germaniam observetur. *Vid. supr. th. 2. §. seqq. §. th. 15.* Quid dicemus de iis locis, quæ olim fuerunt Imperii, sed nunc in alterius dominium translata? In illis primarias Preces adhuc admittendas esse, & singulatim in civitate Cameracensi & Metensi tradit Chokier *d. l.* etiam in Episcopatibus Metensi, Tullenfi & Verdunensi, licet Coronæ Galliæ perpetuo & irrevocabiliter incorporatis, docet Dn. Hermes *d. cap. u. n. 31.* Fritsch *d. l. cap. 4. num. 15. in fin.* quod nobis minime probatur. Optime Lud. Gomez Preces, *inquit,* Imperatoris concessæ per totum Imperium Romanum, non comprehendunt beneficia vacantia in civitate Novariæ, licet sit de directo dominio Imperatoris; quia requiritur, ut omni casu subsit. *in Decis. Rot. Rom. 18.* Et alibi Chokier, quasi sui immemor, Preces extra Imperium non extendi, etiamsi beneficia annexa sint Imperii, aut Collator subsit Imperio, bene docet. *sect. 2. n. 18. §. n. 20. §. seq.* Ita Dn. Hermes quoque Preces non habere vim in aliis regnis & dominiis tradit. *d. l. n. 28. in pr. §. seq.*

XLV. (4) Singulare hoc est, quod semel tantum Precibus Imperatoriis Collator onerari potest a singulis Imp. *arg. cap. mandatum. 38. de rescript. can. nunc vero. 20. caus. 9. quest. 3. Vid. supr. th. 2. §. seqq. th. 19. §. 20.* Chokier *d. l. sect. i. n. 24. §. sect. 2. n. 38. §. 43.* Poterit tamen Imperator uno contextu quem-

quempiam nominare ad plura beneficia; quod fieri solet, non ut omnia illa beneficia impetranti concedantur, sed ut citius ex pluribus unum vacet. Gratian. *Discept. forens. cap. 474. n. 20. & seqq.* etiam si illa in diversis Ecclesiis sint constituta, modo fiat eodem tempore. Nam alias quælibet nominatio aliud diploma requirit. Acceptatione autem unius beneficii reliqua consumuntur. *arg. l. boves. 89. §. 1. de V. S. Chokier d. l. sect. 3. n. 2. & seqq.* Sed an Precista novas Preces obtinere poterit in alia Ecclesia? Dubitatum quidem olim de eo fuit, affirmativa tamen postea placuit. Chokier *d. l. n. 4. & seqq. junct. num. 16. & seq. Gratian. d. l. n. 23. & seq.*

XLVI. Quid si Canonicatus vacet, cui v. g. Scholastria sit adjuncta; an Precista, qui solum Canonicatum adeptus est, utrunque autem acceptavit; illam quoque petere poterit? Aff. si in literis Cæsareis ponatur, Canonicatum cum præbenda, dignitate seu personatu, administratione vel officio in una Ecclesia pro unico duntaxat beneficio esse computanda. *Vid. Chokier d. l. sect. 3. n. 26. & seqq. & infr. th. 48. & 51.* Quid si Imperator hodie uni, cras alteri Preces promittat, & posterior solenni ritu diploma expediri curet, an priori præferetur? N. *arg. l. sancimus. 34. in fin. pr. C. de donat. can. Institutionis 7. caus. 25. quæst. 2. Clement. 2. §. nos etenim de sepultur. Chokier d. l. sect. 2. n. 4. Dn. Hermes cap. 11. n. 18. Add. infr. th. 66. & 71.* Sed poteritne Cæsar nominationi apponere conditionem? N. *arg. cap. quæsum. 5. de rer. permut. cap. 2. de elect. in 6. quod intelligendum de expressa; nam de tacita non dubitatur. arg. cap. de multa. 28. de præbend. v. g. ut Precista sit habilis tam quoad jus commune, quam statutarium. Hermes d. cap. 11. n. 27. Add. infr. th. 56. & sq.*

XLVII. Sed annon Rex Romanorum, postquam uti Imperator coronatus est, iterum Preces concedere poterit? Ita docere videtur *diploma Wenceslai Imp. ad Rupert. Palatinum, ibi: Et, si divina Nobis suffragante gratia, ad apicem Imperialis cul-
minis fuerimus sublimati, volumus & Tibi favorabiliter con-
cedimus tenore præsentium, quod Tu Preces primarias ratio-
ne susceptionis Imperialis coronationis Nobis competentes, et-
iam porrigere valeas in dictis Ecclesiis, omnimoda forma &*

„jure, sicut de primariis Precibus ratione Regiæ coronationis no-
 „stræ superius est expressum. *ap. Goldast. tom. 1. Constit. Imper-*
ital. p. 375. Freher. in Not. ad P. de Andl. lib. 2. cap. 6. in voc.
Receptus in fratrem pag. 179. Dn. Fritsch. d. l. cap. 3. num. 14.
 Quo inclinat Klock. *part. 1. consil. 4. in Addit. post n. 61. Dn.*
Fritsch. d. l. cap. 2. n. 40. Nobis vero Saturnina illa sententia ap-
 paret; quam tamen in medio nunc saltem relinquimus: *Add.*
Speidel. in Observat. lit. P. n. 4. in voc. Panisbrief. & supr.
th. 13.

QVÆSTIO VIII.

*Qualia beneficia ad Preces primarias**pertineant?*

XLVIII.

EXprimuntur illa per formulam Precum primariarum, his
 verbis: „jus competat, Preces primarias ad omnes & sin-
 „gulos Beneficiorum Ecclesiasticorum Collatores, Collatrices,
 „Capitula, Conventus & Collegia ac personas alias, de illis quo-
 „cunque modo disponendi jus habentes, per universum
 „Romanum Imperium constitutas, dandi, concedendi & decer-
 „nendi pro personis idoneis & Nobis gratis, ad consequendum
 „beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura, tam secularia,
 „quam regularia, etiam si Canonicatus & præbendæ, dignitates,
 „personatus, administrationes vel officia fuerint in collegiata,
 „Cathedrali vel Metropolitana Ecclesia; etiam si ad ea consueve-
 „rint per electionem assumi, ad Collatorum, Collatricum, Capi-
 „tutorum, Collegiorum sive Conventuum, ad personarum præ-
 „dictarum collationem, provisionem, electionem, nominatio-
 „nem, præsentationem seu quamlibet aliam ordinationem, con-
 „junctim vel divisim, spectantia, (Canonicatu nihilominus &
 „præbenda cum dignitate, personatu, administratione, vel offi-
 „cio, etiam ex persona plurium successive vacantibus, pro uno
 „computatis beneficio) &c. *ap. Paurmeist. de jurisd. lib. 2. cap.*
4. n. 51. Chokier de jur. prim. Prec. in Proem. n. 12. Dn. a Vor-
burg. in parat. I. Can. class. 8. pag. 706.

XLIX. Ubi notandum (1) ad Preces primarias non pertine-

re Episcopatus; quod appellatione beneficii dignitas Episcopalis non contineatur, nisi specialiter fuerit expressa. *arg. cap. venerabilis. 37. X. de præbend. Gl. in cap. 2. de præbend. in 6.* Nic. de Milis *in Repert. lit. G. vers. gratia facta ad dignitates.* Matth. Stephani *de Iuris d. lib. 3. part. 1. cap. 14. n. 1. & seqq.* Idem dicendum de beneficiis curatis. *arg. cap. cum in illis. 16. X. de præbend. in 6.* de iis, ad quæ per electionem Beneficiarii assumuntur. *d. cap. 16. vers. illis vero.* de beneficiis Cathedralium vel Metropolitanarum Ecclesiarum. *arg. cap. quamvis 4. de præbend. in 6.* vel Regularium. *arg. cap. cum de beneficio. 5. eod.* Etsi autem in formulis Precum mentio fiat dignitatum in genere &c. tamen per indultum Pontificis, ad majorem abundantiam, quoque eximuntur ipsæ dignitates in Cathedralibus & Metropolitanis Ecclesiis post Pontificales majores; ut & in Collegiatis principales; quippe quæ alias vel sine speciali mentione essent exceptæ. *per d. cap. quamvis. 4. vers. quanquam. de præbend. in 6.* Chokier *d. l. sect. 2. n. 30. in fin. & n. 36. & seqq.* Dn. Hermes *in Fascic. Jur. P. d. cap. 11. num. 43.*

L. (2) Differentiam esse inter collationem, præsentationem & institutionem; unde si cui de beneficio ad alicujus collationem spectante provideri mandetur, de illo, quod ad ejus præsentationem vel institutionem pertineat, provideri non posse; quod rescripta sint stricti juris. *d. cap. 16. vers. cum autem X. de præbend. d. cap. 4. eod. in 6.* Verbum autem provisionis generalius est, quam collationis, cum omnes modos contineat, per quos Ecclesiæ provideatur; puta nominationem, postulationem, electionem, præsentationem, confirmationem, institutionem & collationem. *Gl. in Clem. fin. in voc. provisioni. de elect. Clem. auditor. 3. de rescript.* Chokier *d. sect. 2. n. 38.* ubi idem de verbo dispositionis tradit. *arg. Clem. un. ibique Gl. in voc. dispositionem. de suppl. neglig. Prælat.*

LI. (3) Differentiam esse inter dignitates, personatus & officia, *arg. cap. de mult. d. 28. X. de præbend. cap. 1. de constit. in 6. d. cap. 16. de præbend. in 6.* Nam dignitatem proprie ajunt esse administrationem rerum Ecclesiasticarum cum jurisdictione vel minima; qualis sit in Prioribus & Rectoribus, Archi-Diaco-

nis,

nis, Archi-Presbyteris &c. Personatum esse quandam prærogativam in Ecclesia sine jurisdictione, ut habere stallum honorificum in choro & optiones in Capitulo, in processionibus, in vocibus dandis & similibus plus, quam alios sui Ordinis Canonicos, & non tanquam alios in dignitate constitutos: Officium vero esse administrationem rerum Ecclesiasticarum sine jurisdictione, quale sit in Syndicis, Castaldis, Secretariis &c. *Vid.* Joh. de Selva *de Beneficiis part. 1. quest. 2. num. 57. & seq.* Flam. Paris. *de Resign. Benefic. lib. 2. quest. 1. n. 78. & seqq.* Dn. Chokier *d. l. sect. 2. n. 29. & seqq.* Et hæc officia, quæ sc. in Laicos cadunt, Precibus minime subjacent; quæ vero Ecclesiastica sunt, v. g. Thesauraria, Sacristia, Primiceriatu &c. in iis secus est. *arg. cap. cum accessissent. 8. de Constit. cap. 2. vers. cum vero. de concess. præbend.* Chokier *d. l. n. 33.* Dn. Hermes *d. l. cap. 11. n. 33. Add. supr. th. 46.*

LII. (4) Neque Precibus quoque comprehenduntur Hospitalia, nisi aperte hoc cautum. *Clem. 2. de præbend.* neque beneficia manualia & ad libitum amovibilia. Staphil. *de Liter. Gratia tit. Nona forma. n. 40. & seqq. Add.* Joach. Stephan. *Institut. Jur. Canon. lib. 1. cap. 7. n. 49.* neque præstimoniam, quæ dantur Scholaribus studiorum gratia. *arg. c. quamvis. 4. de præbend. in 6. Staphil. d. l. tit. de qualitat. f. stat. benefic. in pr. n. 5.* Chokier *d. l. sect. 2. num. 24. conclus. 6.* neque beneficia monocularia, si quando Collator unum tantum beneficium conferre potest; cum is demum Collator Precibus deferre teneatur, qui saltem quatuor beneficia conferre potest. Chokier *d. n. 24. conclus. 12. & n. 18. & num. 95.* Nic. de Milis *in Reperit. lit. G. vers. gratia, per quam mandatur p. 178.* Dn. Hermes *d. l. n. 39.* Et quidem in Imperio, nam si forte quædam alibi conferat, non tenetur. Dn. Hermes *d. l. n. 40. & 42.* Quid si beneficia vacatura indultu Superiorum ad certum tempus sint affecta vel fabricæ vel mensæ Episcopali, (uti statutum est in Ecclesia Aquensi, ut fructus intra biennium pertineant ad fabricam & hæredes defuncti. Chokier *d. l. sect. 4. n. 62.*) an audietur Precista? Ita videtur, modo tempus præfixum, quantum ad fructus expectet. *arg. cap. cum accessissent 8. X. de Constit. Fac. cap. Si propter 10. de*

de rescript. in 6. cap. pro illorum. 22. X. de prebend. Chokier d. l. sect. 2. n. 24. conclus. 10. & d. sect. 4. n. 62. & seqq. Hermes d. l. n. 34. Quod si autem suppressio ista, Imperatoris consensu facta non sit, Precibus obstare non poterit. *Stamler de Reservat. §. 51. num. 6. Besold. in Theaur. Pract. lit. P. n. 45. in voc. Primaria Preces vers. Statuta.* ubi hac de re consilium elegans producit; quod etiam habetur ap Klock. *part. 1. consil. 4. in fin. Dn. Fritsch. de jur. prim. Prec. in Mantiff. 4. p. m. 426.* Sed an beneficia patronatus Precibus primariis sunt obnoxia? Aff. Si illa sint juris Patronatus Ecclesiastici; secus autem, si sint Laici vel mixti, *Gl. in Clem. 2. in voc. presentare. de jur. patr. Gl. in cap. dilectus. 6. in voc. concessione. X. de offic. Legat. Chokier d. sect. 2. num. 39. Dn. Hermes, d. l. n. 32.*

LIII. (5) Præter communem vacationis modum, qui est obitus. *Flam. Paris. de Resignat. Benefic. lib. 1. quest. 4. num. 3. & seq.* si beneficia ipso jure vacent, v. g. per matrimonium, ingressum religionis, promotionem &c. Precibus primariis locum esse. *Gl. in cap. si propter 10. in voc. vacabunt. de rescript. in 6. Chokier d. l. sect. 4. n. 26.* Imo per delictum assassini, hæresis, simoniæ &c. *Chokier d. l. sect. 2. n. 14. Dn. Hermes d. cap. 11. n. 45.* Non item, si vacantia sint ex causa permutationis, atque ita beneficia conditionaliter resignentur. *cap. un. de rer. permutat. in 6. Flam. Paris. d. quest. 4. n. 28. Staphil. de Liter. Gratia tit. de variis modis vacationum. n. 20. Dn. Hermes d. l. num. 35.* Nam si permutatio libere fiat & simpliciter, forte ratione incompatibilitatis duorum Canonicatum; aliud dicendum erit. *Gl. in d. c. 10. in voc. vacabunt. de rescript. in 6. Alex. Monet. de Optione cap. 3. quest. 5. n. 94. & seqq. Chokier d. l. sect. 2. n. 29. conclus. 8.* Sed an Preces etiam efficiunt menses non Papales, v. g. Februarium, Aprilem, Junium, Augustum, Octobrem, Decembrem? Dubitandi ratio, quod Pontifex in *Concordatis Nat. German.* menses illos ordinariis Collatoribus reservaverit, absque omni exceptione, non obstantibus quibuscunque &c. Verum recte affirmativam, etiam ex principiis domesticis, late defendit *Chokier d. l. sect. 4. n. 21. & 23. & sect. 3. num. 27. Add. Klock. part. 1. consil. 4. n. 25. 35. & seqq. Stamler*
E
de

de Reservat. §. 51. n. 5. in fin. Dn. Fritsch. d. l. cap. 5. num. 10. & seqq. Dn. Hermes d. l. num. 47.

LIV. Sed Q. an. ad beneficia Pontifici reservata Preces Cæsareæ pertineant? Et illa quidem, de quibus in *Extravag. ad Regimen*. 13. v. g. Capellanorum Papæ & aliorum Officialium Romanæ Curie, eorumque qui decedunt in Romana Curia vel locis, a d. Curia non ultra duas diætas distantibus &c. excipiuntur; quod Pontifex indultu suo ea diserte eximat, ibi: *Aliar, quam per constitutionem ad Regimen &c.* reliqua vero minime, scilicet quæ reservantur in *Extravag. Execrabilis*. 4. de *præbend.* & *dignitat. arg. cap. nonne*. 5. X. de *presumpt. cap. ad audientiam*. 12. in fin. X. de *decim. l. quæsum*. 12. §. *idem* 43. ff. de *instrument. legat.* Chokier d. l. *sect.* 4. n. 43. Dn. Hermes d. l. n. 36. Ita, cum Pontifex ad se legitime devoluta excipiat. *cap. cum nostris* 6. X. de *concess. præbend. cap. unic. vers. porro*. X. ut *Ecclesiast. benefic.* si devolutio ad alium immediate Superiorem, v. g. a Decano vel Capitulo ad Episcopum fiat, Precibus erunt obnoxia. *arg. cap. ex parte* 10. de *concess. præbend.* Chokier d. *sect.* 4. n. 51. Dn. Hermes d. l. n. 37. *Add.* Chock. d. l. *sect.* 5. per tot. ubi de clausulis *Non obstantiarum*, quibus Imperatoris Preces ab ipso Pontifice contra refractarios Collatores egregie muniuntur, proluxe agit; ad quas Imp. in suis quoque Precibus identidem eos remittit. *Vid. infr. th. 65.*

LV. Quid si Precista jam in eadem Ecclesia alia habeat beneficia? Resp. Neque illa impedimento esse Precibus primariis, modo sine dispensatione simul obtineri queant; uti sunt difformia, v. g. Dignitates & Canonicatus, Beneficium curatum & simplex, Canonicatus & Capellania, Chokier d. l. *sect.* 4. n. 45. Dn. Hermes d. l. n. 66. Censetur autem ejusdem esse Ecclesiæ, quod intra septa illius est v. g. in Capella, claustro, cœmeterio, &c. *arg. l. edificia*. 139. ff. de *V. S. Nic. de Milis in Repert. lit. G. vers. gratiam habens acceptandi* p. 179. Chokier d. l. num. 46. Dn. Hermes d. l. n. 65. Sed & cujuscunque annui valoris beneficia hac referenda, nisi forte privilegio Collator sit munitus; uti in Diœcesi Leodiensi; ubi ex privilegio Pontificis & Cæsarium, si Beneficii fructus non excedant 2. marcas argenti; liberum id relin-

relinquitur Ordinariis, & sub gratiis minime continetur. Chokier *d. l. n. 55. & seq.* Si dubitetur, an beneficia cadant sub gratiis; cui probatio imponenda? *Vid. Decis. Rot. diversf. Auditor. part. 1. decis. 36. n. 6. & part. 3. lib. 3. decis. 128.*

QVÆSTIO IX.

Quid in recipiente seu Precista requiratur?

LVI.

Precistæ vel Collatarii grati omnino esse debent & idonei. Ita namque formula: „Etsi Nos ad Romani Imperii fastigium erectos titulisque Augulli & Regio diademate decoratos sum-“
ma semper opè niti decet, omnia S. R. I. intemerata jura & con-“
suetudines laudabiles conservare; par est tamen, ut hoc diligen-“
tiori studio præstemus, si quando integritate vitæ & morum“
probitate aliisque virtutibus insignitos meritis beneficiis & di-“
gnis honoribus afficiendos arbitramur &c.“ *Vid. supr. tb. 48.*
Requiruntur autem in promovendis scientia, ætas, mores & or-
do. *Gl. in cap. si pro Clericis. 8. in voc. aliis, de præbend. in 6. Sta-*
phil. de Grat. & expect. in pr. vers. Nonas forma. n. 25. & seqq.
Faciunt huc Verficuli Canonistarum:

Quatuor Ecclesias portis intratur ad omnes,

Cæsaris & Simonis, sanguinis atque DEI.

Prima patet magnis, sed numis altera, charis

Tertia; sed paucis quarta patere solet.

ap. Ant. Timoth. *in Not. ad Instit. Iur. Can. Lancellor. de elect. lib. 1. tit. 6. in voc. electio.* Quæritur itaque, an v. g. cæci, furdi, muti aut aliqua parte corporis vitiati Precum primariarum capaces sint? Aff. id videtur indultum Pontificium, quippe quod indistincte & generaliter de singulis personis agit. Sed verius est, si beneficium Ordini sit adjunctum, incapaces esse illos, nisi accedat dispensatio Pontificis. *Vid. Chokier in Schol. ad Prec. Prim. sect. 2. n. 41. & sect. 5. §. 2. n. 44.* Dn. Hermes *in Fascic. I. P. cap. 11. n. 53.* Nam hic solus in irregularitate, quæ ex corporis vitio oritur, dispensat, *arg. cap. 1. de sent. & re jud. in 6. Covarruv. Relict. in Clem. si furiosus, unic. de homicid. part. 1. in pr. num. 7.* Quanquam si deformitas tanta sit, quæ scandalum

maximum generet apud Christianam plebem, id fieri non lo-
leat. *Covarruv d. l.* Quid si Precista sit illegitimus? Carebit
Precibus, nisi legitimatio doceatur, *arg. c. 1. & 2. de fil. presbyt.*
in 6. Staphil. d. vers. Nona forma. n. 30. Dn. Hermes *n. 56.* In
nostris Ecclesiis sufficit, si præsentatus idoneus sit, 1. ratione fi-
dei & doctrinæ, quam profitetur, 2. ratione vitæ, ut sit integræ
existimationis, honestæ & inculpatæ conversationis, cui morum
elegantia & literarum scientia suffragetur. *Reinking. lib. 3. class.*
1. cap. 9. n. 21. & 29.

LVII. Quod si Precistæ ad beneficia curata nominentur,
non aliter inlituntur, quam prævio examine a locorum Ordini-
nariis digni fuerint reperti. *Concil. Trident. Sess. 7. cap. 13. & Sess.*
18. cap. 18. Chokier d. l. sect. 2. n. 25. in fin. In aliis quoque benefi-
ciis Precista satisfacere debet juri communi vel statutario. *Vid.*
supr. th. 12. Ita si beneficium sit regulare, Precista quoque regu-
laris vel religiosus esse debet, *arg. cap. cum de beneficio 5. de præ-*
bend. in 6. Chokier d. l. n. 27. Ita si in Ecclesia omnes debent esse
Comites, Nobiles vel Doctores, vel biennale aut triennale stu-
dium in Academia approbata continuasse, non poterit nominari
istis qualitatibus carens, Dn. Hermes *in Fasc. lur. Publ. d. cap.*
11. n. 24. Dn. Fritsch. *de jur. prim. Prec. cap. 5. n. 7.* Idem est,
si ad beneficium vacans in Augustana Ecclesia nominetur Pon-
tificius. *Matth. Stephan. lib. 3. part. 1. cap. 4. n. 20.*

LVIII. Unde Rescriptis ideo conditio illa adjici solet, si di-
gnus existat ad beneficium Ecclesiasticum obtinendum, *arg. cap.*
cum adeo. 17. X. de rescript. cap. fin. X. de præsumpt. Quod si
clausula illa non adjiciatur, semper tamen subintelligitur, *arg.*
cap. causam, quest. 8. X. de elect. Gl. in Clem. unic. de officio jud.
delegat. Clem. unic. de concess. præbend. Quin imo, si Imperator
scribat pro notorie indigno, & indignitas ista tanta sit, quæ abs-
que peccato vel scandalo tolerari nequeat, non parendum ajunt
DD. *arg. cap. si quando 5. X. de rescript. cap. grave 29. X. de*
præbend. junct. can. 2. dist. 40. can. qui resistit. 94. caus. 11.
quest. 3. Guilmier ad Sanct. Pragmat. tit. de collat. §. dum au-
rem. in voc. idouei pag. 243. Add. Reinking. d. l. n. 62. & 74.
Quilibet autem idoneus præsumitur; unde qui contrarium asse-
rit,

rit, id probare tenebitur, *cap. fin. X. de presunt. cap. un. de servit. in Staphil. d. vers. Nona forma. num. 23. & seqq.*

LIX. Sed an ne, sicuti Preces non capiunt beneficia extra Imperium sita, eodem modo Precista alienigenæ excludentur? Id quidem honestum & utile ajunt. *Vid. Staphil. d. l. n. 39.* unde libentius pro civibus hæ gratiæ concedi solent, *arg. can. i. dist. 70. l. in Ecclesiis, 11. C. de Episc. & Cler.* Nisi tamen statuto aliter cautum, secus dicendum erit, *Chokier d. l. sect. 2. num. 22.* Sufficit itaque in Precista, si, positis reliquis terminis habilibus, Preces rite insinuet, & postmodum beneficium vacans acceptet. *Chokier d. l. sect. 4. n. 11. & num. 14.* Insinuatio autem ideo necessaria, ut sciant Collatores, Precibus Cæsareis aliquem esse nominatum, sibi que adeo ordinariam conferendi beneficii viam esse præclusam, *Chokier d. sect. 4. n. 89. Dn. Hermes d. l. n. 48.* Nam si interea collatio fiat, illa nulla est, *Gratian. Discept. forens. cap. 478. n. 1.* maxime si in fraudem Precum, præposere nova collatio fieret, v. g. ante sepulturam defuncti, *Gratian. d. l. n. 2.* etiamsi jam antea alter ille a Capitulo expectativam habuerit, *Klock part. 1. consil. 4. n. 59. Stamler de Reservat. §. 51. n. 5. Add. infr. ib. 65.* Indultum autem Pontificis ut insinuetur, necessarium non est, si jam ante sit notum, Imperatorem illo in aliis Ecclesiis usum fuisse. *arg. eum, qui 31. de R. I. in 6. l. 1. §. 1. & §. intelligatur, 6. de Edil. Edict.* *Gratian. d. num. 2.* Neque vero Collatores citandi sunt, cum Preces illæ conceduntur, *arg. cap. cum secundum. 16. vers. inde est. X. de præbend. cap. final. X. de presunt.* *Chokier d. l. sect. 2. n. 43. in fin.* Nihil autem interest, an Ordinario, an vero illo absente insinuatio fiat ejus Vicario, *Dn. Hermes d. l. n. 48.* etiam extra diocesim existentem. *Id. n. 49.* Si tamen Preces diriguntur Capitulo, coram Capitularibus congregatis illa perficienda. *Chokier d. sect. 4. §. 1. n. 41. & seq. Guisnier de rit. de collat. §. statuit. in voc. spectat. pag. 369.* *Dn. Hermes n. 51.*

LX. Acceptatio beneficii vacantis intra mensem a die noti-
tæ fieri debet. *arg. Clement. unic. de concess. præbend. Vid. for-
mulam Precum Cæsarearum, ibi: Quod præfatus N. per se vel
procuratorem suum intra mensem a die notæ vacationis duxe-*

rit acceptandum, *ap. Chokier in Proam. n. 2. & sect. 41. n. 27.* Fritsch. *d. l. cap. 5.* Dn. Hermes *n. 52. & 62.* Nota fuisse præsumitur, ex quo ipsa vacatio in loco vel Ecclesia hujusmodi beneficii publice nota fuit. *de Clement. unic. in fin. v. g. a die,* quo decessor publice sepultus fuit. *Chokier d. l. sect. 4. n. 82.* Unde, si Precista ignorantiam alleget, non auditur, nisi absentiam aliamque justam ignorantie causam probet, Alex. Monet. *de Option. cap. 6. n. 29. & seq.* Hermes *d. l. n. 58.* Acceptare autem beneficium potest, non solum per Procuratorem (qui & Laicus esse potest. *Chokier sect. 4. n. 19.* Dn. Hermes *n. 60.*) sed etiam per substitutum, si Procurator speciale mandatum habuit. *cap. 1. §. 1. de procur. in 6.* *Chokier d. sect. 4. n. 27. & seq.* Idem est, si inhabilis acceptet & dominus intra tempus eam habeat, *arg. cap. final. de jurejurand.* Covarruv. *Var. Res. lib. 3. cap. u. n. 5.* Dn. Hermes *n. 57.*

LXI. Sed an Precista necessario primum beneficium vacaturum acceptare tenetur? Ita est, si formula id velit. *cap. si Clericus. u. de præbend. in 6.* Si tamen juxta stylum hodiernum dicatur, *quodcumque & quandocumque vacaturum;* eo casu, neque primum neque alterum, proxime vacans necessario acceptabit; modo singulis vicibus, postquam Preces insinuatæ, per Notarium & testes coram Capitulo de eo protestetur &c. Dn. Hermes *d. l. n. 63.* ubi præjudicio elegante id firmat. An quoque jus suum alteri cedere poterit, si forte in matrimonium contrahere, professionem in Religione facere velit, vel se irregularem agnoscit Precista? Id quidem præjudicio ex *W. Sigism. a Vorburg. in Parat. jur. Can. class. 8. p. m. 718.* itidem probat Dn. Hermes *d. l. n. 61.* Verum agit id de Precibus Archiepiscopalibus, ubi ipsius Concedentis consensus requirebatur; ibi: „ac resignare decreverit, eandemque cessionem, ut eam vobis notam faceremus, simul debitam ad eas partitionem, apud vos per præsentis promoveremus, Precibus apud Nos instituit humilibus &c. *ap. Vorb. d. l. p. 719.*

LXII. Quid si Precistæ detur obstaculum, forte quod Collatores dicant, vacationem in mense ordinario esse factam (sicuti menses illos Precibus non subjacere, aliqui sunt, qui putant. *Vid. supra*

Supra th. 53.) an Beneficiandus posthabita Cæsarea nominatione, quam antea Capitulo insinuauerat, poterit uti collatione sibi ab Ordinario facta, atque ita Capitulum cogere ad conferendum? Id recte affirmat Chokier *sect. 4. num. 68. & seqq.* Dn. Herm. d. l. n. 72. Nam & in beneficiis titulum multiplicari convenit, non quidem ut ex utroque jus in beneficio consequatur. *arg. cap. ut quis duas. 25. de elect. in 6.* sed ut se possit defendere ex utroque *cap. post electionem. 7. vers. processu. X. de concess. prebend. Felin. in cap. in nostra. 32. num. 2. de rescript. Add. Decis. Rotæ. 49. & 190. in antiq.*

LXIII. Sed si diploma Imperatorium vel expresse vel tacite certam habilitatem requirat, v. g. ut tunc Decanatus, præbenda Sacerdotalis, Archidiaconatus &c. vacaturus conferatur, si Precista 25. annum ætatis attigerit. *arg. Clement. ne in agro. 1. vers. cæterum. de statu Monach. cap. cum in cunctis. 7. vers. inferiora. X. de elect.* quæritur, quo tempore illa habilitas sit æstimanda, an tempore datarum literarum, an vero collationis? Plurimas hinc inde opiniones de hac unica quæstione collegit Leob. Daller *in dissert. de mandat. Apostol. a n. 1. usque ad 49.* propter dissentientia inter se capitula, *cap. sicut tempore. 4. de rescript. in 6. & cap. ei, cui provideri. 39. de præbend. & dignitat. in 6.* & tandem eleganter concludit, sufficere, si tempore vacationis, quo ipsum beneficium conferendum, Precista habilis sit *d. l. n. 50. & seqq.* Dn. Hermes *d. l. num. 55.*

QVÆSTIO X.

Quomodo Præces primariæ Imperatorum executioni mandandæ?

LXIV.

Quoniam ordinarii Collatores, qui cane pejus & angue odio habent Precistas, uti loquitur Chokier *in Schol. ad primar. Prec. sect. 2. n. 7. Add. Rebuff. in Prax. benefic. tit. de rescript. in forma pauperum. n. 4. p. 93.* Dn. Hermes *in Fasc. I. P. cap. II. n. 22. in fin.* non facile parent indulto Imperatoris vel Pontificis, *arg. cap. pro illorum 22. cap. dilectus 27. X. de præbend.* ideo Executores constituuntur, qui illos legitimis remediis intra men-

sem

fem a die factæ requisitionis compellant. *arg. cap. cum nostris. 6. X. de concess. præbend. Clement. unic. eod. Chokier d. l. sect. 4. in pr.* Facit formula Imperatoris, ibi: „Quo vero hæc Preces nostræ
 „primariæ certiores consequantur effectum, nominamus & de-
 „putamus auctoritate Apostolica, Nobis in hac parte concessa,
 „præsentium tenore Venerabiles NN. & NN. & quemlibet eo-
 „rum in solidum, qui præsentibus literis nostris requisitus fuerit,
 „harum primariarum nostrarum Precum Executores, eisdem
 „per præsentem committentes & mandantes, ut, si forte in con-
 „tentum & præjudicium jurium & consuetudinum Romani
 „Imperii ad parendum hujusmodi Primariis nostris Precibus con-
 „tumaces & rebelles fueritis, tanquam Executores a Nobis deputa-
 „ti, sub pœna gravis indignationis nostræ, quilibet eorum vos rea-
 „liter & cum effectu ad parendum per censuras Ecclesiasticas
 „compellat, aliaque faciat & exequatur juxta traditam sibi in li-
 „teris Apostolicis potestatem &c. *Vid. ap. Chokier in Proem. n. 12. Paurmeist. & Vorb. d. l. Datur itaque Precistæ jus implo-
 randi officium Executoris, ut sibi provideat, vel faciat provideri. Felin. in cap. in nostra. 32. n. 8. X. de rescript. Chokier d. l. sect. 2. num. 3.*

LXV. Formulam petitionis in hunc modum, ubi de Imper. privilegio dixerat. *Vid. supr. ib. 15.* pergendo: „Unde in hoc ar-
 „ticulo coram me sic libellus conceptus fuit: Coram &c. propo-
 „no contra P. quod cum ad primarias Precum Serenissimi Prin-
 „cipis ac Domini N. Regis Romanorum receptus fuerim in Ca-
 „nonicum & in fratrem in tali Ecclesia; talis præbenda taliter va-
 „cavit, quæ mihi de jure debetur: verum dictus, P. mihi super ea
 „de facto quæstionem movet, falso asserens, eam ad se spectare.
 „Unde peto per vos, Domine Auditor, dictam præbendam mihi
 „assignari & eam ad me jure spectare, sententialiter declarari
 „& me in possessionem mitti & mittendum fore decerni ac mis-
 „sum defendi, & super ea P. perpetuum silentium imponi &c.
 „tradit *Specular. lib. 4. part. 3. de præbend. in §. restat n. 7. & ex eo Paurm. lib. 1. de jurisd. cap. 4. n. 60. Add. Joh. Andr. ad Specular. d. l. lit. c.* Et hi Executores alios Vicarios vel Subexecutores deputare possunt, cum habeant jurisdictionem delegatam
 Prin-

Principe arg. l. a Iudice 5. C. de iudic. cap. final. X. de Offic. Iud. delegat. Dn. Hermes d. l. n. 69. & seq. qui si ante executionem moriantur; vel ad Delegantem recurrendum erit, vel si iis sub nomine dignitatis negotium commissum, ad Successores. arg. cap. quoniam 14. de tit. Fac. cap. si gratiose 5. de rescript. in 6. Besold, in Thesaur. Pract. lit. p. n. 45. in voc. Primaria Preces. vers. derhalben. Chokier d. l. sect. 4. n. 15. Dn. Hermes d. l. n. 71. Dn. Fritsch. de jur. prim. Prec. in Mantissa IV. Quid si Precista non acceptaverit intra mensem, an postea audietur? Minime, arg. c. statutum 3. de prabend. in 6. etiam si res adhuc sit integra, & beneficium vacans alteri nondum collatum. Obstat namque forma mandati, quæ exacte attendenda. arg. cap. cum dilecta. 22. in fin. X. de rescript. l. diligenter 5. in pr. ff. mandat. maxime in beneficialibus. arg. is cui. 19. cap. cum in illis 16. vers. cum autem de prabend. in 6. Gl. in d. Clem. un. in voc. infra mensem. de concess. prabend. Staphil. de Grat. & expectativ. tit. de vi & effect. clausul. vers. successive n. 16. & seqq. Dn. Hermes d. cap. u. n. 62. Si tamen tempore congruo acceptatum fuerit, intra alterum mensem a die acceptationis, ab Executoribus de beneficio providendum esse Precistæ, docet Staphil. d. l. num. 25. Quod si ergo Collatores ab Executoribus requisiti intra mensem contumaces fuerint, omnibus privilegiis Imperialibus & beneficiis Ecclesiasticis privantur. Chock sect. 5. §. 3. n. 2. uti formula expresse innuit; ibi: Contumacia vero vestra aut contentu (quod absit) per mensem continuum a die requisitionis numerandum, vos omnibus & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus a Romano Imperatoribus & Regibus, ut et a Nobis & aliis Prædecessoribus nostris vobis concessis, noveritis eo ipso privatos &c. Vid. ap. Chock. Paurmeist. & Vorburg. dd. II. Quid si interea temporis Ordinarius alii beneficium conferat? Non valebit, etiam si forte Precista non rite acceptet arg. de Clement. unic. vers. secus. Unde nova opus est collatione, arg. cap. penult. X. de elect. Staphil. d. §. successive n. 1. & seqq. Add. supr. th. 59.

LXVI. Executores autem frivolis Collatorum exceptionibus neglectis, Precistæ vacans beneficium assignare debent. arg. d. cap. 6. X. de concess. prabend. cap. dilectus 39. X. de prabend.

F

Cho-

Chokier *sect. 4. n. 3. 75. & seq.* vel per censuram Ecclesiasticam eos compellere, ut eidem de beneficio vacante provideant; ponendo scilicet eum in quietâ & pacifica possessione, stallum in Choro & locum in Capitulo assignando, cum plenitudine juris Canonicalis & fructuum perceptione, qualibet contradictione cessante. *Vid. formulam Precum d. l. Dn. Hermes d. cap. 11. n. 62. & 67.* Si vero Collatores ex justa causa contradicant, neque pareant literis executoriis, excommunicari nequeunt. *arg. cap. causam, que 18. ibique Felin. de rescript. n. 9. Chok. d. sect. 4. n. 72. & seq. n. 202. & seqq. Sect. 5. §. 3. n. 4. 10. & seqq. Dn. Herm. d. l. n. 67.* Si autem duo Preciæ in una data concurrant; Q. quis præferendus? Resp. (1) is, qui horam priorem docuerit. *Felin. in cap. pastoralis 24. vers. ratione unius horæ n. 5. X. de rescr. (2) qui prior in possessione. arg. cap. ex literis 3. de prob. (3) qui prior in album Precistarum pro more in Cancellaria Cæsaris est receptus. arg. cap. si quis 46. in pr. de elect. in 6. (4) qui prior repræsentat diploma Cæsareum. Decis. Rot. Rom. 100. in antiquior. Felin. in cap. Capitulum S. Crucis 30. in pr. & n. 5. vers. Fallit. de rescript. (5) in cuius diplomate inserta est clausula *motu proprio* *arg. cap. si pluribus 24. de præbend. in 6.* vel clausula: *etiamsi alteri contulerimus.* Chokier *d. l. sect. 2. n. 5.* Dn. Hermes *d. l. n. 67.* Si nihil ex his appareat, consulendus est Cæsar, qui gratiam dedit. *arg. l. 1. C. de LL. Chokier & Hermes d. l. Add. supr. th. 46.* Quid si Imperator & is, qui ejus vices obit, eodem tempore Preces conferant? Imperatoris nominatio præfertur. *arg. cap. si a sede 31. de præbend. in 6. Chokier d. l. vers. tertia conclusio. Hermes d. l. n. 20.**

LXVII Apparet itaque, quid statuendum de opinione *Paurmeisteri*, qui contra *Joh. Andream* aliosque (*vid. supr. th. 15.*) censet, Imperatorem per jus primariarum Precum, non solum habere jus vel potestatem aliquem nominandi, & cogendi, ut ad beneficium recipiatur, sed ipsam quoque collationem. *de juris d. lib. 1. cap. 4. n. 55. & seqq.* Et si namque non magna inter utrumque est differentia, si effectum consideremus; ipsæ tamen Precum formulæ ad ordinarios Collatores, & illis demum cessantibus ad Executores sunt directæ. Neque illud simpliciter admitendum, quod *idem Autor* dicit, effectum esse Precum primariarum,

rum, ut vigore earum quis, antequam vacet præbenda, Canoniam accipiat, adeoque jus suffragii ferendi in Capitulo, & sedis seu stalli in Choro, aliosque honores ex consuetudine Ecclesiæ Canonis debitos. *d. l. n. 58. & seq.*

LXVIII. Quoniam illud tum demum procedere arbitramur, si Precista ab ordinario Collatore jam sit invellitus, etiam si præbenda nondum vacet, *arg. cap. dilectus. 19. cap. pro illorum. 22. cap. dilecto. 25. X. de præbend. Vid. supra th. 54.* Nam eo casu Beneficiandus factus Turnarius consequitur jus in re five possessionem vel quasi Canonix, non vero præbendæ; quam tamen cum vacaverit, petere potest vel vi rescripti Cæsarei vel vi receptionis, *arg. cap. constitutus 19. de rescript. cap. 51. postquam 13. de præbend. in 6. Hostiens. in Summ. de concess. præbend. n. 2. vers. sed quid acquiritur? Dn. Hahn in dissert. inaug. de jure rerum concl. 82. n. 4. Add. Joh. Staphil. de Grat. & expectat. tit. de vi & effect. clausul. vers. competenti, n. 2. & 3. ubi ait, Canonicos illos dici in herba, & consuetudine non observari, ut antequam præbendas consequantur, participant de juribus Canonicalibus, & Joach. Stephan. Instit. jur. Canon. lib. 1. cap. 8. n. 32. & lib. 2. cap. 9. n. 10. & seq.*

LXIX. Sed an Collatores ob defectum tituli denegare poterunt Precistæ possessionem? Id quidem affirmare videtur *cap. beneficium. 1. de R. J. in 6. ubi beneficium sine Canonica institutione obtineri nequit. Fac, quod qui recipiat beneficium sine titulo, peccet mortaliter cap. dudum 22. de elect. can. nemo 41. can. nullus 42. caus. 11. quest. 3.* Quia tamen Precista habet titulum coloratum ex concessione Precum Cæsarearum; Decanus & Capitulum, quod nudum habet installationis ministerium, adstringitur ad illius receptionem, salvo tamen jure cujuslibet. *arg. cap. cum nostris 6. & seq. in fin. X. de concess. præbend. Chokier d. sect. 4. n. 59. & seqq. n. 99. & seq.* Capitulum namque non discutit exceptiones, quæ concernunt titulum, sed Executor; coram quo si tertius illas opponat, ipse videbit, an relevantes sint, nec ne? *Chokier d. l. n. 62. in fin.*

QVÆSTIO XI.

Quomodo Preces primariæ amittantur?

LXX.

Cessat effectus primariarum Precum, non solum, ubi legitima requisita deficiunt, de quibus hæcenus breviter egimus; verum etiam (1) morte concedentis. Nam deficiente Imperatore, qui fuit causa Precum, deficiunt etiam gratiæ sive nominationes, quæ sunt illius effectus. *arg. l. in omnibus 68. de R. J. cap. cessante, 60. X. de appellat.* Quod tamen ita demum admittunt, si id fiat re adhuc integra & ante beneficii vacationem, *arg. cap. presenti 3. de Offic. Legat. in 6.* sed verius est, si beneficium vacans jam acceptatum aut Executoris officium imploratum sit, quod vel post mortem Imperatoris hic gratiam exequi poterit. *arg. cap. si super 9. de Offic. delegat. in 6. cap. si cui 36. de præbend. in 6. cap. penult. X. de concess. præbend.* Hier. Gigas de *Pensioib. quest. 91. n. 3. & 4. Vid. Chokier in schol. ad jus primar. Prec. sect. 4. n. 9. & sqq.* ubi utrinque pro hac sententia argumenta colligit. Unde sequitur, Successorem in Imperio Preces illas revocare non posse. *Dn. Nic. Mylerus in Nomologia. cap. 15. n. 4. Dn. Fritsch de jur. primar. Prec. c. 2. n. 51. Add. supr. th. 26.*

LXXI. Extenditur illa regula, ut, si Imperator verbo vel signatura Preces concesserit & moriatur ante expeditionem; illæ nihilominus valeant, & per Successorem sint expediendæ. *arg. cap. literis, 39. de rescript.* *Dn. Hermes in Fasc. J. P. cap. 11. n. 23.* Exemplum, ubi in Precibus Archi-Episcopalis Successor eas fuit executus, salvo jure sibi separatim competente, affert *Dn. à Vorb. in Parat. J. Can. class. 8. circa fin. p. 718.* Quid, si Imperator post primarias Preces certi alicujus beneficii, easdem alii concedat; uti propter importunitatem petentium fieri solet. *arg. l. i. C. de petition. honor. cap. 2. de concess. præbend. in 6. cap. si quandos. X. de rescript. an prioris nominatio extinguetur?* *Neg. per Clement. un. cum illuso de renunciat. cap. 2. de postulat. Prælator can. decernimus. 32. caus. 16. quest. 7. cap. decet 16. de R. I. in 6. Guisnier in Sanct. pragmat. tit. de collationibus. §. volens itaque in voc. nominationes, p. 273. Vid. supra th. 46.*

8

§ 66. Adde Chokier d. l. sect. 2. n. 8. & Dn. Hermes. d. cap. 11. n. 17.

LXXII. (2) Morte Precistæ Preces Imperiales, dum pendet earum executio, evanescere expeditum est; ita ut Ordinarius absque ullo obstaculo vacans beneficium conferre possit. *Vid. supr. rb. 59.* Sed àn Cæsar alium queat nominare, non item. Nobis affirmativa arridet. *arg. cap. si electio 26. de elect. in 6. cap. sicut. 5. de V. S. in 6. Vid. Chokier d. sect. 2. n. 6. Dn. Hermes d. cap. 11. num. 22. Add. supr. rb. 45.* Idem dicendum, si Precistæ collatum sit beneficium, sed litigiosum, et ille moriatur lite pendente. *arg. cap. 1. de restitut. in integr. d. cap. 26. de elect. in 6. cap. 1. ut lite pendent. in 6. Dn. Hermes d. n. 22.* aut si repudiet Preces, idque vel expressis verbis, vel tacite; dum intra mensem beneficium vacans non acceptat. *Chokier d. l. sect. 4. n. 83.* aut executionem negligit, aliumve, qui tempore posterior, beneficio potiri patitur. *arg. cap. tibi, qui. 12. de rescript. in 6. cap. si Clericus. 11. de præbend. in 6. Chokier. d. l. sect. 2. n. 7. 8. & 42.* Nam & hisce modis expirat gratia prior, & locus erit secundæ expectativæ, uti loquuntur. *arg. l. si quis. 51. C. de Episcop. & Cleric. cap. si diligenti. 12. de for. compet. Staphil. de Grat. & expectat. circ. pr. vers. sexta igitur forma. n. 12.*

LXXIII. Sed quæritur, quotnam diebus prædictus mensis constet? Et quanquam alias in dubio ille 30. diebus æstimetur. *arg. l. fin. §. 2. C. de jure deliber. l. lecta 40. in pr. ff. de reb. credit. autb. jubemus. C. de judic. l. quodsi. 31. §. si quid 22. ff. de Edil. Edict. Bl. in l. eos. 6. §. fin. C. de appellat.* tamen in nostro casu quot dies habuit ille mensis, quo beneficium vacare cepit; totidem Precista habebit, intra quos acceptare vel repudiare poterit; & si dies aliquot lapsi fuerint, totidem supplendi sunt ex sequenti mense. *Gl. in cap. quam sit. 6. in voc. mensem. de elect. in 6. junct. cap. licet. 3. de supplend. negligent. Staphil. de Gratiis & expectat. tit. de vi & effect. clausul. vers. successive. n. 14. Chokier d. l. sect. 4. n. 81 & seq. vbi docet, cum Canonicatus vacasset 5. Octobris et mortuus sequente die fuisset sepultus; Precistam admissum fuisse, qui 7. Novembris acceptaverat.*

LXXIV. Ita si Precista contrahat matrimonium aut sponsalia

falia de præfenti, cenfetur renunciare Precibus. *Gl. & DD. in cap. unic. de Cleric. conjugat. in 6.* Quo cafu itidem Cæfari integrum erit, alium nominare. *Dn. Hermes d. l. num. 54.* Quid fi matrimonium non fubfiflat? Neque Preciflam excidere Precibus, dicunt. *arg. cap. non præftat 52. de R. I. in 6.* Imo, qui impetravit primam vacaturam & interim uxorem duxerit, fi tempore vacantis præbendæ uxor fit mortua, etiamnum admitti poterit, uti vult Angel. Aret. *in pr. num. 1. Inft. quib. mod. jus patr. pot. est.* fed contra expreffas leges. *l. pactum. 46. ff. de pact. l. fin. C. de condit. infert. l. queritur. 14. §. fi venditor. 9. ff. de Ædil. Edict. Clement. gratia. 4. ibique Gl. in voc. resignaveris. de refcript. Vid. Chokier d. l. fect. 2. n. 16. ubi tunc quoque tacite Preciflam ait renunciare Precibus, fi miles fiat aut monachus, aut aliud beneficium incompatible fit affequutus. *arg. de Clement. 4. de refcript. junct. cap. fi pauper. 30. de præbend. in 6. Add. Dn. Hermes d. n. 54.* Quid fi poft factam collationem Precifla amittat diploma Cæfareum, an tuendus erit in poffeffione? *Aff. arg. cap. cum olim. 12. vers. Nos vero. X. de privileg. Gl. in cap. sanc. 7. in voc. fuftinere. X. de renunciat. Felin. in cap. in noftra. 32. n. 8. in fin. X. de refcript. Chokier. d. fect. 2. n. 5.**

LXXV. Sed hæc omnia plenius partim ex ipfis Authoribus allegatis, partim ex formulis Precum primariarum & collationum hauriri potuerunt, quarum fupra paffim mentio facta eft & pro re nata inferius fubjiciemus. Nobis hoc inftar fufficit exercitii Academici, quod actis DEO humiliter gratiis finimus, & fi quid in præjudicium forte Principum vel alterius Status præter mentem exciderit, neque dictum neque fcriptum effe volumus. Sed quia locus vacuus refat, fubjungimus Formulam Precum primariarum, ab Imperatrice olim concessarum: *Wir Leonore, von Gottes Gnaden Kömische Kayferin, zu allen zeiten Wehrerin def Reichs, in Hungarn, Dalmatien, Croatien, Königin, Herzogin zu Defterreich und zu Steir, etc. Entbieten der Ehrwürdigen Margrethen, Aptifin, unfer Fürftin, und den Ehrfamen, dem gemeinen Capitul def Gotteshaufes zu Buchau im Eoftanger Biftumb gelegen, unfern lieben Andächtigen, unfere Gnade und alles Gutes! Ehrwürdige Fürftin*

Fürstin und Ehrsame liebe Andächtige, Wann wir aus Käyserl. und angebohrner Güte, Ehrbaren und wohlverdienten und besonder gelehrten Personen, zu gnädiger Fürderung geneigt seyn, und denn der Ehrsame Meister Conrad Seeb, Licentiat in Geistl. Rechten, des Allerdurchleuchtigsten Fürsten, unsers gnädigsten lieben Herrn und Gemahls, des Römischen Käysers, 2c. Capplan, vor unser Keyserl. Maystät umb seiner Fromkeit, Kunst und ordentlich wesen willens gerühmet ist, darumb wir ihn zu gnädiger Fürderung und Gnad zu erweisen geneigt seyn, Und wir nun zu euch sonder vertrauen haben, ihr seyd Uns unser zimlichen Bitte zu ehren willig und geneigt. Darumb so begehren wir an E. Andacht mit sonderm fleiß ernstlich bittende, daß ihr um dieser unser ersten Bette willen, und unser Käyserlichen Majestät zu ehren und gefallen, dem benannten Meister Conraden ein Gottesgabe euer geistlichen Lehnschafft, wann die euch am nechsten ledig, und er oder sein Procurator von seinet wegen, die an euch begehren und erfordern würde, minlich verleyhet und in unjrung dazu kommen lasset, damit wir erkennen mögen, daß diß unser erste Bette bey euch würdige statt empfangen, und der vorgeannte M. Conrad der günstlich empfinde genossen haben. Daran thut Uns euer Andacht sonder denckung und gut wohlgefallen, und Wir wollen des auch jegen euch und eurem Gotteshaus gnädiglich erkennen und in gnaden nicht vergessen haben. Geben zu der Neustadt am Samstag nach dem heiligen Pfingstag, anno Domini quinquagesimo nono, unsers Käyserthums im achten, und des Hungarischen Königreichs in dem ersten Jahr, 2c.

apud Besold. *in discurs. de Censura, subjunct. Tractat. de Magistrat. Censor. in fin.* Dn. Fritsch. *de jur. prim. Prec. in Mantiss. 2. Ipsorum Inpp. formulas reperire licet ap. Joh. Naucler. Generat. 43. in fin.* Melch. Goldast. *Constit. Imperial. tom. 1. pag. 342. et 375. et tom. 3. pag. 406.* Tob. Paumest. *de jurisd. lib. 1. cap. 4. n. 51. & seqq.* Marq. Freher. *in Not. ad P. Andl. lib. 2. cap. 6. in voc. receptus in fratrem. pag. 176. & seqq.* P. Wehner. *in Observ. Pract. lit. P. in voc. Vanis-Brieffe.* Christ. Besold. *in Thes. Pract. lit. P. n. 45. in voc. Primarie Preces. in fin.* Joh. à Chokier *in Schol. ad Jus primar. Prec. in Proem. num. 12.* Wolfg. Sigismund.

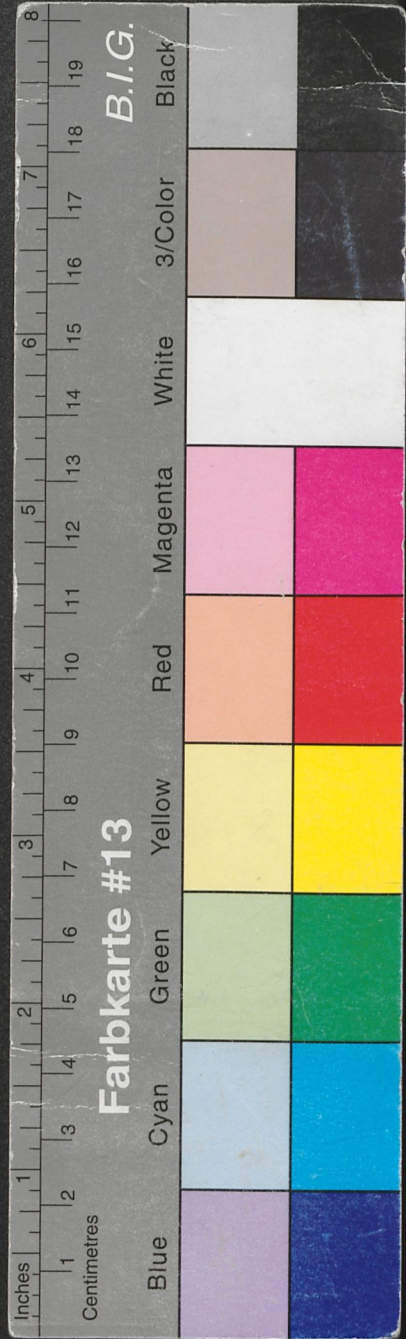
mund. à Vorburg. in *Parat. Jur. Can. class. 8. circ. fin.* Dn. A-
 hav. Feitich. de *Jur. primar. Prec. Mantiff. 1.*

LXXVI. Propter affinitatem materix operæ pretium erit
 subdicere formam collationis ac provisionis Ordinariorum.
 „Martinus, DEI ac sanctæ sedis Apostolicæ gratia Nemausen-
 „sis Episcopus, dilecto Nobis in Christo N. Cleric. in Decretis
 „Doctori, Rectori parochialis Ecclesiæ N. nostræ diocesis, Sa-
 „lut. in Domino. Quia de literarum scientia, vitæ ac morum
 „honestate aliisque virtutum meritis, quibus illarum Largitor
 „personam tuam insignivit, fuimus fama ac fide dignis testibus
 „certiorati, quæ Nos ad gratiam tibi faciendam excitant. Ita-
 „que volentes te juxta tuæ personæ merita favore profèqui gra-
 „tioso, parochialem Ecclesiam N. nostræ diocesis, nunc per li-
 „beram resignationem, de ea per providum virum N. presbyte-
 „rum dictæ Ecclesiæ tunc Rectorem in manibus nostris factam
 „& per Nos admittam, ad præsens vacantem tibi, quem ad regi-
 „men & gubernationem ipsius sufficientem & idoneum esse re-
 „perimus, cum omnibus juribus & pertinentiis universis confe-
 „rimus ac providemus, ac de eadem te coram Nobis constitu-
 „tum per pilei traditionem in manibus tuis investimus, ac in
 „corporalem possessionem seu quasi ejusdem Ecclesiæ N. præ-
 „sentium tenore cum juribus & pertinentiis supra dictis induci-
 „mus, recepto prius abs te solito in talibus præstari juramento &
 „jure nostro salvo. Quocirca vobis universis & singulis perso-
 „nis Ecclesiasticis, Notariis & Tabellionibus publicis per civita-
 „tem & diocesis nostras constitutis & subditis nostris autoritate
 „prædicta, tenore præsentium committendo mandamus, qua-
 „tenus vos aut alter vestrum, qui super hoc fuerit requisitus, ad
 „dictam Ecclesiam accedatis seu alter vestrum accedat & prædi-
 „ctum N. vel procuratorem ejus nomine & pro eo, in corpora-
 „lem possessionem prædictæ Ecclesiæ N. juriumque & pertinen-
 „tium prædictorum inducatis vice nostra & defendatis indu-
 „ctum, amoto ab ea quolibet illicito detentore. In quorum o-
 „mnium & singulorum fidem & testimonium præsentis literas,
 „collationem & provisionem nostras in se continentes, fieri, &
 „per Secretarium nostrum infra scriptum subscribi & publicari
 „fecimus & mandavimus, nostrique sigilli magni jussimus appen-
 „sionem maniri. Datum Nemausi, an. 1351. die 6. Martii, præsen-
 „tibus Joanne Ruffiat, presbytero & Petro Rostaing aurifice te-
 „stibus, ad præmissa vocatis & adhibitis. De mandato Rever. Dn.
 „Episcopi P. Rilliot, Secretar. ap. Rebuff. *Prax. beneficiar.*

part. 1. tit. Forma collationis &c. pag. 33.

SOLI DEO GLORIA.

B. H. II, 106
h. 247 b.

3400 2100

II k
1618

GERARDI von Stoffen, V. I. D.
ET INSTIT. IMPERIAL. PROF. PVBL.
COMMENTATIO IVRIS PVBLICI
DE
PRECIBVS PRIMARIIS
IMPERATORIS

IN CELEBERRIMA
ARGENTORATENSIVM VNIVERSITATE

D. VIII. NOVEMBR. c19 10c LXXIII.

PVBLICE VENTILATA.

LIPSIÆ
EX OFFICINA LANGENHEMIANA
C19 10CC XXXIII.

